Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807; з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200; з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 76. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 2-го КВІТНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 2, 1980 No. 76. VOL. LXXXVII.

ПРЕЗИДІЯ І КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ КУК ВІДБУЛИ РІЧНІ НАРАДИ

Вінніпег, Канада (КУК). — 17-го березня відбуто тут пленарне річне засідання Президії і Контрольної Комісії Централі КУК під проводом д-ра С. Радчука і при участі 27 членів — репрезентантів складових організацій КУК. Звідомлення з усіх ділянок праці за рік 1979 представив на письмі і подав потрібні вияснення екзекутивний директор д-р С. Яр. Кальба; це звідомлення доповнив голова Комісії Прав Людини А.І. Яремович, підкресливши потребу посиленої акції за звільнення дальших українських дисидентів, а головно Юрія Шухевича.

Мгр О. Сливинський звітував про вислід збірки Фонду ССУК „Поміч Україні", на який у минулому році зібрано з терену цілої Канади $22,791.04 через філії ССУК у Торонто, Ст. Катеринс, Тандер Бей, Монтреалі й Вінніпегу. З того на допомогу політичним дисидентам і біженцям видано $13,012.31. В Едмонтоні діє осередок ССУК, який не включився в систему Централі ССУК і таким чином стоїть поза її контролею.

З ділянки українськрго шкільництва звітував д-р Б. Білаш, голова КЦУШР, який подав три головні проєкти, які опрацьовувалися у році 1979: (1) видано два числа журналу „Український Учитель у Канаді"; (2) переведено частинну ревізію курсу навчання української мови в клясах 7-9 публічних шкіл Канади і (3) започатковано працю в Торонті, Вінніпегу й Едмонтоні над ревізією програм навчання в усіх клясах рідних шкіл Канади.

Подробиці замкнень рахункових за рік 1979: фонду адміністрації, фонду будинку і Харитативно-освітнього фонду, зложив І. Новосад, голова Фінансово-бюджетової Комісії. Він рівночасно представив адміністраційний бюджет Централі КУК на 1980 рік у висоті $95,400 по стороні приходів і $93,555 по стороні розходів, який прийнято й схвалено.

Іменем Контрольної Комісії інж. М. Когут з Едмонтону звітував з переведеної контролі книг, документів і всього діловодства за рік 1979, який прийнято й схвалено.

Обговорено і зроблено ряд доповнень до начерку Програми 13-го Конгресу Українців Канади, який відбудеться у Вінніпегу в днях 11,12 і 13 жовтня 1980 р. Далі заслухано інформацію про працю Конгресової Статутової Комісії і прийнято в члени Контрольної Комісії П. Данилюка на місце Г. Климкова.

Учасники пленарного річного засідання Президії і К. Комісії Централі КУК у Вінніпегу з дня 17-го березня 1980. Сидять (зліва): А. І. Яремович, мґр І. Іванчук, А. Банн — голова К. К., Н. Когуська, д-р С. Радчук — президент КУК, В. Бучинська, д-р П. А. Кондра, Л. Філь, інж. А. Качор. Стоять (зліва): М. Лехів, П. Башук, д-р С. Яр. Кальба, І. Онуфріййчук, мґр О. Сливинський, інж. М. Когут, д-р Б. Білаш, С. Качор, М. Міненко, І. Новосад, Ю. Гвоздулич, д-р І. Глинка, д-р Л. Мелоський, Р. Саведчук, О. Гай-Головко, П. Данилюк і д-р Р. Романович. Неприсутні члени Президії КУК: мґр І. Геврик, о. д-р О. Баран, Ю. Гнатюк, М. Липовецький, Л. Баняс, І. Шкварчук, і Б. Микитюк та члени Екзекутиви — М. Вавришин і В. Вербенюк.

Д-р С. Яр. Кальба відходить з позиції екзекутивного директора КУК

Вінніпег (КУК). — З уваги на запланований виїзд з Вінніпегу, д-р С. Яр. Кальба зголосив, за шестимісячним виповідженням, свій відхід з позиції екзекутивного директора Централі КУК і Шевченківської Фундації, які він займав протягом 14 років. На рекомендацію Екзекутиви Президії КУК, д-р Кальба погодився перенести свій відхід з дня 1-го вересня на кінець жовтня 1980 року, що дасть йому можливість особисто представити звідомлення з праці централі КУК за останні три роки на 13-му Конгресі Українців Канади, який відбудеться у Вінніпегу в днях 11 12 і 13 жовтня 1980 року.

Д-р С. Яр. Кальба

Д-р Михайло Снігурович переобраний на голову УККА, Відділ Ню Гейвен

Ню Гейвен (М.Я.). — В неділю, 23-го березня 1980 р., відбулися тут Загальні Збори Українського Конгресового Комітету Америки, Відділ Ню Гейвен. Відкриваючи Загальні Збори, голова уступаючої Управи д-р Михайло Снігурович закликав присутніх вшанувати однохвилинною мовчанкою св. п. директора Миколу Кошака, голову Контрольної Комісії Відділу, який помер на день перед Загальними Зборами (22 березня, 1980 р.). Зборами проводила президія у складі: Петро Слюсаренко — предсідник і Василь Добчанський — секретар. Тому, що звіт із діяльности Управи Відділу був надрукований на майже чотирьох сторінках Бюлетеня Відділу і розісланий усім членам Відділу разом із повідомленням про Загальні Збори, голова Уступаючої Управи, звітуючи про працю Відділу, обмежився тільки до доповнень та до насвітлювання деяких важливіших аспектів праці. Із важніших імпрез, які відбулися в діловому році, звітодавець назвав: Січневі Святкування, Листопадову Академію та Конференцію Славістів в Ню Гейвені і у зв'язку з нею Зустріч із українськими професорами, учасниками Конференції. Голова вказав на гармонійну співпрацю із усіма українськими організаціями, членами УККА, та з обома українськими Церк-

Д-р М. Снігурович

(*Закінгення на стор. 7*)

АМЕРИКАНСЬКІ ПОЛЯКИ ВІДЗНАЧУЮТЬ РІЧНИЦЮ КАТИНЬСЬКОЇ МАСАКРИ

Ню Йорк, Н. Й. — В неділю 30-го березня понад 500 американських поляків зібралося в домі польських ветеранів у Ню Йорку для відзначення 40-ої річниці масакри 15,000 польських старшин військами НКВД в катиньському лісі.

„Дух Катині не зникне так довго, аж поки совєти не стануть перед міжнародним судом справедливости за цей страшний злочин", — сказав конгресмен Роман Пуцінські, демократ з Чікаго, який був головним промовцем під час сумних роковин, що їх влаштував Польський Американський Конгрес.

„Тактику, яку уживали сорок років тому в Катині, уживають тепер совєти в Афганістані, — продовжував конгресмен Пуцінські. — Ми мусимо розпізнати існування совєтської тиранії, розпізнати глобальний плян Росії для остаточного підбою світу", — казав Пуцінські. Він твердив, що Америку і Британію обдурили совєти в 1940 році.

„Історичний розвиток подій був би інакший, коли б вільний світ знав про Катинь у 1940 році. Якщо б вільний світ знав про ці люті злочини, ми могли б усунути Сталіна та сильніше забезпечити світ для демократії".

Конгресмен Пуцінські був головним інвестигатором Спеціяльної комісії Палати Репрезентантів для розслідження катиньських злочинів, жертвою яких впали тисячі польських старшин та інтеліґенції у Катині. Комісія, яка переводила розсліди в 1951 році, ствердила, що „докази, свідчення та документальні дані беззастережно вказують на те, що Росія несе пряму відповідальність за катиньські масакри".

Френк Мілевські, речник Польського Американського Конгресу, сказав, що безпощадний терор у Польщі почався з днем нападу нацистів на Польщу та совєтів, і що польські ліси відтоді є місцем спільних масових могил, в яких поховані польські професори, священики, адвокати, лікарі та навіть молоді пластуни й пластунки. Тоді згинуло — він каже — понад шість мільйонів поляків.

Під час програми була виставка фотографій з німецьких архівів, які вповні підтверджують масовий терор, концентраційні табори, Катиньську масакру, Варшавське повстання та жидівське гетто у Варшаві.

УЛТПА — Відділ Метрополітальний — відбув зустріч з д-р Ніною і Святославом Корованськими

Ню Йорк, Н. Й. (Л.В.). — Розповіддю про стан медицини в Україні й загально в СССР, включно з концентраційними таборами та засланням, лікарка д-р Ніна Строката-Караванська виповнила першу частину суботньої зустрічі лікарів з Метрополітального Відділу УЛТПА в Українському Інституті Америки 29-го березня. Її безпосередня і неформальна розповідь викликала незвичайно багато запитів від зібраних на вечорі лікарів, на які д-р Ніна і її чоловік, поет Святослав Караванський, давали відповіді, відслонюючи картину безпросвітнього примітивного способу лікування в Совєтському Союзі, який захлинається в пропаґанді своїх досягнень, що їх там нема... (Для чужинців-туристів, очевидно, показуються „потьомкінські" не села, лікарні!)

У другій частині вечора, який, на жаль зібрав всього тридцять осіб (через неправильне оголошення в обіжнику УЛТПА про цей Вечір, де трапилася підміна місяця беерзня на місяць квітень), була гутірка з Гостями з України, під час якої продовжували присутні розпитувати і Святослава Караванського і д-р Ніну Строкату-Караванську про їхнє життя, діяльність там і пляни тут, про їх майже чудесний виїзд за кордон.

Обоє Караванські зачаровані волею, якою нарешті можуть втішатися після — у випадку самого Караванського — понад тридцяти років тюремної совєтської неволі, — просять усіх лікарів (і не лікарів) зацікавитися долею лікаря д-ра Миколи Плахотнюка, якого з 1972 року за його великий український патріотизм і людяність мучать в Дніпропетровській „психушці", каґебівській „лікарні"; він загине, — кажуть обоє Караванські, — якщо українці на Заході не зроблять всього можливого для його рятунку. Д-р Караванська принесла зі собою також потрібні матеріяли про лікаря Плахотнюка, які передала д-рові Степанові Ворохові і д-рові Олегові Волянському для дальшої акції на різних міжнародних форумах для визволення д-ра Миколи Плахотнюка.

ЗСА Й ЕВРОПЕЙСЬКІ СОЮЗНИКИ ЗБІЛЬШУЮТЬ ТИСК НА ІРАН

Вашінгтон, Д.К. — Серед численних поголосок про те, що президент Картер начебто вислав дві дипломатичні ноти до іранського уряду з визнанням деяких „неправильностей" американської політики з шахом Паглеві, є повідомлення Американського Уряду, що він поробив певні нові дипломатичні заходи разом з европейськими союзниками Америки супроти Ірану. Вашінґтон домагається від Ірану звільнення американських закладників, або Іран стане перед обличчям нової економічної та політичної ізоляції.

За останніх кілька днів Американський Уряд — бодай голосно — не виявляв більшої ініціятиви в справі закладників, бо іранський уряд від себе начебто розпочинав певні заходи для ліквідації цієї затяжної кризи.

Джоді Павел, речник Білого Дому, заперечив категорично, що президент Картер вислав листа до Аятолли Хомейні, але підтвердив, що ЗСА вислали дві дипломатичні ноти до Ірану, що було підтверджено швайцарською амбасадою в Теграні, через яку було їх переслано. В Копенгазі, столиці Данії, данські урядові чинники повідомили, що уряди дев'яти европейських держав, з яких складається Европейських Спільний Ринок, вислали ідентичні ноти до Ірану, домагаючись негайного звільнення американських закладників.

Згідно із заявами американських урядових чинників, американські ноти були написані в рішучому тоні з висловом Іранові перестороги перед неминучими та серйозними консеквенціями в разі дальшого полону американців - дипломатів. Ці самі чинники переконані, що іранський уряд стоїть вже тепер перед певним рішенням, як наприклад, — перебрати закладників від терористів під опіку уряду, і тому були публічно подані в Теграні спрепаровані вістки, начебто американські ноти містили в собі певного роду визнання „американської помилкової політики" супроти Ірану за часів володіння шаха.

Між невійськовими санкціями проти Ірану є ембарго на торгівлю з Іраном, зредукування іранського дипломатичного персоналу в ЗСА й інші заходи.

Пожвавлюються взаємини ЗСА з Китаєм

Вашінгтон. — — Хоч візиту Гуа до ЗСА мабуть пересунено, а з нею і ревізити президента Картера до Китаю. але візити інших керівних державних діячів будуть продовжуватися, а навіть множитися. Після візити секретаря оборони ЗСА Гарольда Бравна в Китаю з початком цього року, до ЗСА прибуває з ревізитою Ґенґ Біяо, керівник Військової комісії компартії Китаю. Його завданням буде обговорювати й устійнити деталі продажу американської военної технології.

Опісля приїжджає до ЗСА шеф китайського промислового плянування Ю. Квіюлі, який, крім зустрічей з представниками державних установ, відбуде ряд зустрічей і семінарів з керівниками промислу і взагалі господарського життя. Завданням п. Ю. Квіюлі є уліпшити й приспішити обмін і доставу американських виробів до Китаю.

Вже в квітні прибуває до ЗСА з Китаю численніша делегація китайської централі цивільного литунства, яка має остаточно устійнити разом з американськими летунськими державними і приватними установами норми зростаючого летунського зв'язку між обидвома країнами.

Відбувається підготова до розбудови консулярних станиць. Дотепер Китай має дві такі станиці, в Гюстоні, Тексас і в Сан Франсіско. Ближчим часом китайці хотять відкрити ще принаймні три нові.

Цікаве, що хоч немає формальних договорів про морську плавбу між обидвома країнами, що раз більше американських кораблів відвідує китайські порти.

Всестороння розбудова контактів і торговельно-промислових зв'язків між обидвома країнами збільшує китайський апетит на американські вироби. В Китаю вже навіть появляються публічні домагання, щоб ЗСА трактували Китай інакше як це вони роблять у відношенні до СССР, на що Вашінгтон ще не зовсім приготований.

25 вбитих і 200 поранених під час похоронів архиєпископа Ромеро

Сан Сальвадор, Ель Сальвадор. — Щонайменше 26 осіб було вбитих і понад 200 поранених бомбами та стріляниною терористів під час похорону архиєпископа Оскара А. Ромеро, якого вбили терористи в катедрі, в час відправи Богослуження минулого понеділка, цебто 24-го березня.

Архиєпископ Ромеро був одним з відважних прихильників прав людини та гостро критикував екстремістів як лівих, так і правих.

Понад 50,000 осіб зібралося на похоронні відправи, які відбувалися на сходах католицької катедри. Відразу на початку Богослуження почали вибухати бомби та пролунали кулеметні сальви, які злилися у суцільний вогонь з автоматів з усіх боків. це створило неймовірну паніку серед багатотисячного натовпу, що ринув на всі боки, і люди топтали одні одних у нестямі.

Хозе Наполеон Дуарте, член цивільно-військової хунти, що є при владі, заявив, що терор вчинили ліві терористи, метою яких є творити заколот і насильства і тим звернути на себе увагу світу. Також міністерство оборони заявило, що терор спричинили ліві терористи.

В похоронних відправах брали участь Архиєпископ Джан Квін з Сан Франсіско, голова Крайової Конференції Католицьких Єпископів Америки; як теж Єпископи з Канади, Англії, Ірляндії, Бельгії та країн Південної Америки. На похороні представником Папи Івана Павла II був кардинал Ернесто Корріпіо Агумада з Мехіко.

Від року Ель Сальвадор став тереном інфільтрації терористів, вишколених на Кубі та вивінуваних совєтською зброєю. Очевидці твердять, що біля 500 терористів з бомбами, „коктейлями Молотова", револьверами й автоматами вчинили на похороні цей збройний заколот.

Американський амбасадор Роберт Е. Вайт заявив, що Ель Сальвадор стоїть на порозі громадянської війни, якщо теперішній уряд не зможе справитися з терором у скорому часі.

КОРОТКІ ВІСТІ

В Америці

ДЕМОНСТРАЦІЇ ПРОТИ НУКЛЕАРНИХ електростанцій, у зв'язку з першою річницею випадку з одним із реакторів станції на Тримилевому острові у Пенсильванії, перекинулись на інші стейти, зокрема Міссісіпі, Мічіген і Вермонт. Найбільша демонстрація відбулась у Гаррісбургу, Па., в неділю, 30-го березня, у наслідок проголошення представниками федерального уряду, що науковці плянують випустити в повітря радіоактивний газ криптон-85 і в цей спосіб очистити реактор. В демонстрації в Гаррісбургу взяло участь понад 5,000 осіб, а у містечку Вермонт у стейті Вермонт демонструвало понад 1,000 осіб. Демонстранти, серед яких є багато осіб, які брали участь в антив'єтнамських демонстраціях, вимагають закриття нуклеарних станцій з уваги на небезпеку радіоактивности.

ВЖЕ ПІВТОРА РОКУ У МІСТІ ДУЛЮТ, МІНН.. злочини молодих віком людей розглядають 8-членні лави присяглих, які складаються з учнів середніх шкіл того міста. Ці лави присяглих розглядають такі злочини як куріння маріґуани і вживання алькогольних напитків та мають право вимірювати присуди своїм однолітками. Джералд Мартін, голова молодечого суду в Дулюті, в основному схвалює цей новий підхід до молодих злочинців, стверджуючи, що таке поставлення справи має позитивний вплив і на злочинців, і на тих, що їх судять. Одні і другі, на його думку, знаходять краще зрозуміння для цілого комплексу питань злочинства в країні.

ВЕЛИКА ПОЖЕЖА У ЛяДЖОЛЛІ, КАЛІФ. знищила 48 помешкань у комплексі кондомініюмів, спричинюючи шкоди у висоті понад 5 мільйонів долярів. Вогонь вдалось погасити ще заки він поширився на сусідні комплекси. Двадцять п'ять членів пожежної сторожі зазнали легких поранень. Пожежа правдоподібно вибухла коли перекинулась бочка з кип'ячою смолою під час направи даху.

ЧЛЕНИ СПІЛКИ ОБ'ЄДНАНИХ АВТОМОБІЛЬНИХ робітників гостро протестують проти збільшеного імпорту японських автомобілів, які становлять біля 25 відсотків всіх продаваних річно у ЗСА нових автомобілів. З уваги на швидко зростаючі ціни на бензину американські громадяни купують японські автомобілі, що відбивається негативно на продукції американських акомпаній. Члени профспілки, що її очолює Доглес Фрейзер, вимагають додаткових мит на імпортовані з Японії автомобілі, бо в інакшому разі американські компанії будуть змушені звільняти робітників з праці. Уряд ЗСА вже від кількох місяців веде переговори з японськими представниками з метою розв'язки цієї дилеми.

У світі

НАЙВИЩУ ДЕРЖАВНУ НАГОРОДУ ДАВ президент Садат д-рові М. ДеБейкі з Гюстону, який з великим успіхом перевів операцію колишнього шаха Ірану, Різи Паглеві. Швидкий поворот колишнього шаха до здоров'я дасть йому змогу протягом найближчих десяти днів опустити лікарню.

ВІДОМИЙ СОВЄТСЬКИЙ ТАНЦЮВАЛЬНИЙ ансамбль Мойсеєва не прибуде цього року до ЗСА на гастролі з уваги на напружені відносини поміж ЗСА й СССР. Натомість опорожнені ансамблем Мойсеєва дати виступів заповнить Оперний театр з Пекіну. Речники американського бюра, яке займається ангажуванням чужинецьких ансамблів у ЗСА, заявили, що вони передбачували, що ансамбль Мойсеєва не прибуде до ЗСА з уваги на ситуацію в Афганістані. Заступлення ансамблю Мойсеєва китайським оперним театром „радше припадкове, а не політично мотивоване", заявили ці речники.

МОСКВА ЛАЄТЬСЯ, А ЇЇ АМБАСАДОР У ГАЗІ складає офіційний протест проти підготови громадського процесу в обороні Анатоля Щаранського, засудженого безпідставно і без доказів на суді в Москві на 13 років тюрми. Дивно, — кажуть деякі аналітики, — що ніхто не знайдеться в ЗСА, або в інших країнах, щоб зорганізувати громадські суди проти іранських терористів, які захопили й оце незабаром буде вже півроку, як тримають в ув'язненні п'ятдесят американських невинних у нічому громадян.

ЗБРОЙНА БОРОТЬБА МІЖ ІРАНСЬКИМИ урядовими військами і національними повстанцями в Курдистані не вгаває. Президія Курдської Демократичної партії і зближені до неї Комалеґ-партизани повідомили агентство Ройтерса, що в останньому бою за село Квалятан загинуло сімнадцять іранських вояків і три курських повстанці. Село й далі залишилося в руках повстанців.

НОВІ РОДОВИЩА НАФТИ ВІДКРИТО В КИТАЮ, в районі Ренкію, дев'ятдесят миль на південь від Пекіну. Головний геолог Китайської Державної Нафтової Корпорації заявив, що йдеться про величезний нафтовий комплекс, який дасть змогу в ближчих роках піднести нафтову продукцію Китаю до п'ятсот мільйонів тонн річно, що буде світовим рекордом. Родовища в районі Ренкію відкриті вже 1975 р. і почали вони продукцію, але щойно тепер удалося провірити, в якому напрямі вони поширюються і які їх розміри.

ІЗРАЇЛЬ ЗАКРІПЛЮЄ СВОЇ ПОСЕЛЕННЯ НА західному березі Йордану, плянуючи нові закони, які забороняли б ліквідувати вже існуючі поселення під тиском арабів, чи західнього світу. Сталося це недавно, коли рішенням Найвищого суду уряд був змушений ліквідувати поселення Ельон Мореґ в поблизу великого арабського осередку Наблюс.

БАСКИ ЗМІЦНЮЮТЬ СВОЮ АВТОНОМІЮ з нагоди відкриття парляменту в понеділок, 31 березня. В цьому парляменті баскські націоналісти мають більшість і вони формуватимуть уряд.

ІСЛЯМСЬКІ ЕКСТРЕМІСТИ ПЕРЕШКОДЖАЮТЬ коптійським християнам у Єгипті у їхніх релігійних практиках. В Єгипті живе понад сім мільйонів коптів. Вже в перших десятиліттях після Христа були копти значною громадою там. Коптійський патріярх Шенуда II замкнувся в манастирі, а вірним доручив на знак протесту її обмежити релігійні процеси, щоб уникнути нападів з боку магомметанських фанатиків. В цей конфлікт включився офіційно єгипетський уряд, а міністер внутрішніх справ приготовляє відповідні заходи, про які він повідомить у вівторок, 2 квітня, в єгипетському парляменті.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily exept Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Спотворення олімпійських ідеалів

З неприхованим жалем, але й з майже невідкличною рішучістю звернувся президент Джіммі Картер до групи американських атлетів, закликаючи їх підтримати його становище щодо бойкоту літніх Олімпійських ігрищ в СССР на знак протесту проти інвазії Совєтського Союзу на Афганістан, витворивши ситуацію, яка йде всупереч усім тим ідеалам, які лягли в основу Олімпійських ігрищ. Пояснюючи своє становище, що його, до речі, піддержує переважаюча більшість населення ЗСА, президент Картер виявив повне зрозуміння до спортовців, ідеалом яких є змагатись в Олімпійських ігрищах, тобто на найвищому рівні аматорського спорту. А це вимагає не тільки здібностей, але й самопосвяти, років завзятого тренування і гострого особистого режиму.

Президент Картер слушно звернув увагу на те, що це людські елементи і поставив їх у контекст загальнолюдських вартостей, які рівнож лежать в зародку Олімпійських ідеалів. До первісних Олімпіяд сягає традиція-принцип, що на час ігрищ припинювалися всі війни чи конфлікти.

Це наявно знехтувала Москва, повівши інвазію на Афганістан ще перед зимовими ігрищами у Лейк Плесід, Н. Й. та зігнорувавши опісля заклик президента Картера, щоб відтягнути совєтські війська з Афганістану до 20-го лютого.

Справу бойкоту ігрищ в СССР президент Картер поставив не так у площину політичного протизаходу, як у контекст порушення людських і національних прав, що від часу його інавгурації є „наріжним каменем" закордонної політики ЗСА.

Не всі з групи запрошених свого часу до Білого Дому атлетів піддержують становище президента Картера, але багато з них змінили свою думку, вислухавши його аргументацію. Не так поступили члени Міжнародного Олімпійського Комітету, що його очолює лорд Кілланін та в склад якого входять різного покрою люди, переважно з більш вимовними банковими контами, як спортовими досягненнями. Як звичайно, речники МОК-у користуються стереотипною фразою, що „політику не слід вмішувати у спорт", забуваючи, що у світі нема нічого без політичної закраски, не згадуючи вже про їхнє наскрізь політично мотивоване рішення відбути Олімпійські ігрища в цьому році в Москві.

Хто ж як не Совєтський Союз вніс найбільше політиканство в Олімпійські ігрища! Поминаючи вже цей факт, що спортовці СССР і його сателітів не є аматорами згідно з олімпійськими правилами, а Москва забороняє поневоленим нею народам змагатися під їхньою назвою, слід пригадати здушення повстання в Мадярщині під час Олімпійських ігрищ в 1956 році, знищення танками „Празької весни" знову ж в олімпійському 1968 році, підбурення країн т. зв. Третього світу в 1976 році. А чи ж не політикою можна назвати недопущення Тайвану до Олімпійських іґрищ МОК-ом під натиском Пекіну і з благословенням Москви.

Беручи ці та інші моменти до уваги, гіпокризією пахнуть заяви МОК-у і організаторів літніх ігрищ у Москві. Цього свідома велика частина спортовців не тільки ЗСА, але й інших західніх країн і власне бойкотом готові відстояти олімпійські ідеали, що їх спотворюють „неполітичні" політикани з МОК-у. Їм всім слід прислухатись до заяви світового чемпіона в гімнастиці, американця Курта Томаса, який сказав: „Я в першу чергу американець, а відтак атлет. Бажання Президента є для мене імперативом".

НАРІД ХОЧЕ ЗНАТИ

Ню Йорк (Л.В-а). — У „Свободі" з 27-го березня репортаж про понеділкове, 24-го березня, віче „Правозахисний Мадрид" закінчено на частині: Питання і Відповіді, які все таки заслуговують на те, щоб і їх читачам зреферувати, настільки вони повчальні для нас і настільки вносять ясність у багато питань, що нас хвилюють.

Першим було, як і можна сподіватися, питання про русифікацію на Україні, зокрема русифікацію мови, і чи це питання УГГ піднесе в Мадриді. Відповідала д-р Ніна Караванська, що не тільки питання мови, а взагалі зазіхання ворога на культуру українського народу слід поставити.

На питання „рівности" поміж росіянами й українцями відповів генерал Григоренко, що СССР — це імперія, партократична з певними ознаками російськими. Як партократичну імперію треба її звалити; не слід розпочинати війни поміж народами в СССР, включаючи й російський. Діяти треба разом.

Чи всі дисиденти мають ті самі погляди на українську політику? Ніна Караванська відповідає, що „там" вони, дисиденти-правозахисники, так не думали, а „тут" бачать, що вони, якщо не репрезентанти, то принаймні носії настроїв, які панують в Україні. Тут кожна і кожний з них усвідомлюють себе діячами рідного народу і в них усіх одна концепція, одна політика: політика Української Держави. Це наш ідеал! — Відповідь Караванської очевидно, потонула в радісних оплесках присутніх, — але шляхи у неї і в інших до того ідеалу можуть бути різні, і так повинно бути. Але в основному питанні проблеми — в питанні інтересів українського народу й політики України — всі одностойні. Тому всі сокупно опинилися в опозиції до режиму.

Леонід Плющ вважав також за відповідне додати дещо до відповіді цього питання: на еміґрації всі ми, дисиденти, охоплені політичним життям, тобто беремо в ньому добровільно участь тепер. Так не було спочатку, бо в СССР, де все політизоване до абсурду, там вже нема політики. Але і політику треба розглядати в моральній площині. Наприклад, чи маємо ми захищати інші народи з України: жидів, татарів та інших, які там живуть і страждають. Якщо стосувати державницький підхід, то ми повинні їх захищати, бо вони громадяни нашої держави. Принцип державний, далекойдучий у політиці, це, як боротьба за Патріярхат. Це серйозна українська політика. Так треба діяти і в інших політичних справах, ставлячи їх в міжнародний контекст і ставити важливі проблеми вище групових і другорядних.

До питання „однозгідности" поміж дисидентами додав свої думки і ген. Григоренко: Всі ми за соборну, самостійну і вільну Україну, Україну демократичну. Демократична держава — це також дуже важливий компонент наших вимог і боротьби. Про себе каже генерал що був колись „довголітнім комуністом", а тепер запеклий антикомуніст. Заля знаву вибухла овацією. Генерал почував себе, виглядало, дуже добре і був у жартівливому настрої, зажартувавши з „марксизму" Леоніда Плюща бо „Плющ ще дитина". На думку й святе переконання Григоренка марксизм і комунізм — це того самого поля ягоди, вони тотожні. Про це він навчився в шестилітніх психушках, де його „вишколювали" в антикомунізмі... Біда навчить! Але цей шлях прямування до істини кожний повинен пройти сам. Ідеологічний шлях верстати треба самому. Проте, не зважаючи на ці окремі „ідеологічні" шляхи — вони всі йдуть разом у боротьбі за права національні і людські. Генерал каже, що в своїй власній і вільній державі вирішуватимемо всі інші питання, головне, щоб її ми зробили зручною для всіх жителів, крім терористів лівих і правих, скрайніх „фашистів" з обох боків. Навіть буде в ній місце для „марксиста" Плюща. (Знову веселість серед присутніх).

Увага і наступне питання скеровується на Надію Світличну: що вона думає про поїздки на Україну і як мають поводитися в ній українці з вільного світу? Чи реаґувати гостро, якщо хтось виставлений на неприємну ситуацію? Відповідь: їхати слід, бо в той спосіб, адже, йде обмін інформаціями — це позитивна річ для обох сторін. Сама воне не агресивна, тому проти аґресивности, як такої. Треба насамперед ніколи не забувати про свою гідність і приналежність до вільного західнього світу. Ніколи цих принципів не слід занехати.

Доповнити відповідь Світличної зголосився Леонід Плющ, висловлюючи дещо інший погляд: як ми навчилися тут вільно жити, так само вільно треба поводитися й там. Він сам був заінтриґований дивною метаморфозою подорожніх до СССР. Вони чомусь відразу там ставали до смішного точними виконавцями наказів совєтської влади і тільки те й роблять, що їм наказано, а іноді ще й з непотрібною ревністю, вже підлягаючи наказам без того, щоб їм наказувано. Він говорив з деякими туристами чи іншими іноземцями і був здивований, яку неправду вони говорили там в догоду владі. Все це було явною брехнею. Тож не слід ставати рабами, навіть тільки на час візити в СССР.

Закінчення на стор. 8

Іван Головінський

ПРОБЛЕМИ І МОЖЛИВОСТІ СПІВПРАЦІ УКРАЇНСЬКИХ НАУКОВЦІВ У ДІЯСПОРІ

(3)

Застановімся коротко над проблемами, які становлять перешкоду в співпраці українських науковців. До важливіших причин можна б зачислити: а) різниці в поглядах на суть науки і різного роду упередження, б) почуття еґоманії і недоцінювання свого, в) особисті амбіції і непорозуміння та брак взаємної толеранції.

Серед деяких українських науковців, зокрема молодшого покоління, витворився погляд на науку як на ділянку, яка повинна б бути цілковито відмежована від суспільно - громадських проблем, є і такі, які твердять, що мовляв, не існує українська наука, а науковці повинні служити тільки науці. Таке твердження випливає із хибного розуміння прикметника український, який у тому випадку вживаємо. Загально відомо, що прикметники можуть відноситься до конкретних понять, як, наприклад, барва „чорна" чи „зелена", як рівнож на означення більш абстрактних понять як „добрий" чи „злий". Поняття „український у відношенні до науки треба розуміти, як означення наукових цінностей, що їх створили українці, так як говоримо про українську музику, мистецтво чи пісню. До речі, коли говоримо про гуманістичні науки мусимо признати, що вони набирають забарвлення духовости того народу і середовища, до якого вони відносяться. Це не припадок, що психофізика, на яку мали вплив Вебер, Фехнер і Гелмголц, постала в Німеччині, що студії геніяльности широко розвинулися в Англії, що зацікавлення проблемами інтелекту і його помірів мали свій почин у Франції. У науковій літературі часто зустрічаємо твердження про американський бегевіоризм Ватсона чи Скіннера, про російську рефлексологію Сеченова і Павлова, про швайцарську характерологію, про німецьку „ґештальт" психологію і т. д. Дивно звучить, коли деякі українські науковці чомусь заперечують можливість існування української науки. Дехто іде так далеко в ім'я хибно зрозумілої „наукової об'єктивности", що не розрізняє, або не хоче розрізняти браку національної свідомости від етнічно-національної приналежности.

У цілому науковому світі так водиться, що соціологія чи історія приймає за міродайні поняття на окреслення національної приналежности такі назви, які були правно проголошені парляментами чи урядами даних держав. Німців називають усі німцями, чи поляків поляками. Усі називають колишнє Конґо, Заїр і будуть називати Родезію Зімбабві. Тільки чомусь у нас, як на диво, ще досьогодні існує під тим оглядом дійсна „вавилонська вежа".

Нашу національну назву офіційно проголошено Четвертим Універсалом ще в 1918 році і знову її потверджено Соймом Карпатської України в 1939 році. Здається, що в 1980 році — це вже вершок браку наукової об'єктивности писати про русинів, як про якусь окрему вітку нашого народу. Це є проблема національної свідомости, а не національно-етнічної приналежности. Важливою нашою проблемою є різного роду непорозуміння, особисті амбіції і брак взаємної толеранції.

Не місце тут аналізувати ті випадки у наших наукових середовищах, де особисті амбіції і брак толеранції стоять на перешкоді співпраці. Для наших науковців вони загальновідомі. Такі явища можна зауважити серед науковців різного віку і різного наукового стажу. Одначе, коли ще молодий науковець виявляє брак толеранції чи нездорові амбіції, це можна ще пересчити, бо зрештою мала із того шкода для громади.

Цілком інша справа, якщо з причин особистих амбіцій впливових науковців не раз розпадаються важливі проєкти чи пляни.

Багато можна б осягнути, якщо б була у нас дійсна співпраця і дійшло до консолідації наших наукових сил. Вкажу тільки на кілька можливостей, хоча самозрозуміло, що є багато інших. У першу чергу можна б осягнути максимальні успіхи при мінімальній витраті сил і засобів. Це розпорошення наших зусиль можна зауважити в різних ділянках, від матеріяльно-фінансової до суто наукової. Ми не маємо одного дійсно репрезентативного будинку української науки, наприклад, в Ню Йорку чи Філядельфії, кожне бо українське наукове товариство і філії університетів конечно хочуть мати свої власні будівлі. На жаль, ті будинки дуже часто цілими тижнями стоять порожні. Відчувається також брак добре зорганізованого, репрезентативного наукового журналу українською мовою. Правда є у нас ряд наукових журналів і видань, але їхньою спільною проблемою є брак добре зорганізованої адміністрації. Часом можна зауважити, що теми порушувані в згаданих журналах як рівнож їхнє опрацювання — не завжди відповідає вимогам сучасного наукового стилю. Як правило є широко заступлені україно-знавчі науки, але майже цілком не заступлені інші ділянки.

(Продовження буде)

Леся Лисак-Тивонюк

ВЕСНА СЕМЕНА ТЕСЛІ

Коли Марта зайшла вранці до української крамниці, застала там одного покупця. Був ним уже немолодий та все ще кремезний чоловік. Марта не мала звички приглядатися незнайомим, проте замітила його особливо сині, виразисті очі. Коли власник крамниці підраховував його покупки, чоловік промовив: „Щож, сусідо, треба дати коням вівса, бо незабаром будемо орати поле".

— Дати коням вівса? — здивувалася в дусі Марта. — Адже в місті, в якому вони жили, коней, за винятком кількох поліційних, взагалі не було. Та тут мова була про коней, якими орали! У цьому стейті фармери послуговувалися виключно тракторами. Насторожено прислухалася. По обличчі власника крамниці промайнула якась тепла усмішка, він відповів: „Правду кажете, сусідо. Треба дати коням вівса, щоб мали силу. Та дивно, що за всі ті довгі роки ви не забули"...

— Хіба ж можна про це забути? — в голосі синьоокого чоловіка виразно відчувалося зворушення. — Хіба ж можна забути своє життя? А ви ще пам'ятаєте, як пахла зорана земля?"

— Пам'ятаю — зідхнув власник крамниці — та що з того? Ми вже її ніколи не побачимо!

— Так не кажіть! — запротестував синьоокий незнайомий. — Доки людина живе, не може втрачати надії. — Заплатив за покупки й вийшов.

— Це мій колишній сусід — звернувся до Марти власник крамниці. Був економом на фільварку. Звався Шмуль Тішлер. Він є жидівського роду...

— Що ти кажеш! — закликала дружина крамаря. — Адже я знаю його, як покупця, понад двадцять років, знаю його як Семена Теслю!

— Він мусів змінити прізвище, бо... Власник крамниці не докінчив речення, бо увійшов гурт нових покупців. Марта заплатила й вийшла. А в думці, мов накручена платівка, повтарялися слова „треба дати коням вівса, бо будемо орати"... Це міг сказати тільки той, хто безмежно полюбив українську землю і працю на ній, хоча не була це легка праця. Хтось, хто любив коней — вірних, важкопрацюючих помічників у тодішніх господарствах. Бідолашних коней, яких всю зиму кормили тільки сіном і січкою, зберігаючи дорогоціний овес на час пільних праць.

Усе призабуте за десятки років побуту в американському місті, виринуло в Мартиних думках, немов на яві. Віджили й запахли колишні весни дитинства. Лоза й верби над річкою пробуджувалися перші до нового життя. Сріблилися оксамитним полиском „базькі.". Ті, що їх несли святити у Квітну Неділю... Так, і Мартин батько теж підгодовував коней вівсом, щоб легше було їм тягнути важкий плуг у важкій від вологости землі... А мати пекла для батька — орача пироги з квасним сиром, щоб підкріпився у важкій праці. Виринула ціла, сонцем мальована картина весняних днів з поризабутих років...

Водночасно в цю симфонію руху, звуків і кольорів весни впліталася думка: теперішній Семен Тесля, що не хоче визбутися надії, і навіть не є українцем, а українська земля така йому дорога! І якими дивними дорогами ходила його доля, яка перемінила Шмуля Тішлера у Семена Теслю. Хіба ж треба пригадувати, що діялося з жидами за часів гітлерівської окупації? А він зберігся. Немає сумніву, що сам цього не міг доконати. Йому мусіли допомагати, переховувати добросердечні люди, які наражували себе й свої родини на певну смерть...

Марта ніколи не зможе забути поїздки до Львова, коли гітлерівці винищували жидівське населення. Біля неї сиділо двоє дівчат, які продовж трьох годин не обмінялися ані словечком. Хоча на їхніх грудях блистіли хрестики, їхні обличчя були такі типово семітські, щу здалека можна було розпізнати, хто вони такі. Біля них сидів якийсь чоловік, очевидячки арієць, який час від часу щось їм нашіптував. Марта сиділа мов на шпильках і молилася, щоб до поїзду не ввійшла німецька жандармерія, яка зразу б „занюхала" хто ці таємничі пасажири. З якою полегшею вона відітхнула, коли двоє жидівських дівчат висіли зі своїм провожатим на Личаківському двірці. Проте, вона далі молилася, щоб їх не зловили в місті, заки опиняться у якісь криївці.

Можливо, що щось подібне переживав теперішній Семен Тесля. Може допомогло йому те, що його обличчя — ті сині очі — не мали семітського виразу, що його легко можна окреслити, дивлячись на його зовнішній вигляд, як українського сільського господаря? Напевно теперішній Семен Тесля міг би розказати драмитичну, якщо не трагічну історію своєї метеморфози, та Марта не належала до тих, які вдираються із цікавости в людські душі. Їй вистачав факт, що не-українець досі не міг забути української весни та землі, яку він вважав своєю батьківщиною...

Людмила Ярко-Почтар

РЕҐЕНСБУРЗЬКА ГІМНАЗІЯ

(Рефлексії з приводу з'їзду)

(2)

Рівень навчання теж підвищився. Це не було такою простою справою, бож бракувало підручників, устійнених програм, кваліфікованих сил. Та й самі учні були різного віку, з різноманітною підготовою. Для учнів із східньої области України спочатку проблемою були мови, зокрема латина, але в деяких математичних предметах вони перевищували своїх ровесників із Галичини. Та згодом це все якось вирівнялося, навіть українська мова учнів переходила своєрідні „метаморфози"; всі зжилися між собою. Якоїсь особливої ворожнечі між учнями з приводу місця походження чи різниці віровизнання не відчувалося чи майже не відчувалося (якщо хтось думає інакше). Із-за небезпеки репатріяції, на початках, більшість учнів з Великої України була офіційно позаписувана „галичанами" (в тому числі й авторка цих рядків) і були на лекціях релігії греко-католицького віровизнання, яку в моїй клясі викладав сл.п.о. Павло Джулинський. Він, хоч і знав, що ми православні, ставився до нас дуже прихильно, а навіть, коли ми вивчали Св. Літургію, то, як і інші, мусіли в церкві читати відповіді. Ці Служби Божі відправлялися раненько перед навчанням, а тому, що в той час надворі було ще темно, то одного разу мені з товаришкою Ніною Сесь притрапилася пригода, коли не маючи в бурсі годинника і боячись спізнитися, ми з надмірної „ретельности" прийшли, чи радше, прибігли до церкви 4-ої год. ранку і не могли зрозуміти, чому була замкнена церква. Щойно, коли годинник на церковній вежі вибив четверту, ми збентежені й засоромлені „погналися" назад до берси. А що ключів у нас не було, то прийшлося пролізти крізь вікно у пивниці, бо розбудити когонебудь нам було й страшно й соромно...

Згодом релігію православного ісповідання викладав о. Борис Яковкевич (тепер архиєпископ Борис у Канаді), що його ми дуже любили й поважали, хоча деколи, може, й надуживали його добротою, бож коли були неприготовані, то мали дуже багато „важливих" релігійних питань, на які часом і пішла ціла лекція.

Кожної неділі всі збиралися у школі, а потім „парами" йшли до церкви під наглядом дижурних вчителів. Грекокатолики, вислухавши „екзорту" йшли за Оселю до німецької церкви св. Віта в манастирських мурах, а православні спочатку до іншого приміщення у тих же манастирських мурах, а пізніше (від 1948 р.) „нагору" до своєї церковці, що була перероблена з одного будинку. Тоді якось ми, молоді, собі не усвідомлювали, скільки посвяти й труду треба було вкласти в таке устаткування, бо церква справді виглядала дуже гарно.

Взагалі, згадуючи минуле, думаю, як все таки багато було зроблено по таборах за відносно короткий час. Думаю і подивляю тих усіх членів і відданих трудівників, що із самопосвятою трудилися у всіх ділянках таборового життя. Сподіваюся, що хтось колись це належно оцінить...

Щойно значно пізніше змогли ми оцінити й працю та впливи наших дорогих і незабутніх викладачів-професорів, в першу чергу директора гімназії сл.п. Миколи Величка та всіх інших, а між ними Євгена Маланюка, Теофіля Пашківського, Івана Попеля, о. Павла Джулинського, Антона Артимовича, Івана Ґолембйовського, Михайла Дурделу, Петра Макаренка, Франца Яворського, які вже відійшли до вічности. Їм — наш поклін і вічная пам'ять...

А наша вдячність і пошана всім живучим професорам, виховникам і опікунам. Може, занадто спізнена, але в той час наш „учнівський страх" (ще одне „невідоме" для теперішніх школярів) та й наша зелена молодість не давали змоги нам це належно усвідомити й висловити. А саме завдяки їхньому трудові і посвяті росла й розвивалася наша гімназія. Звичайно, що було й багато недоліків, та головним було те, що молодь не марнувала часу, а здобувала те, що в таких умовинах було можливе.

Поза самим навчанням і вихованням гімназія провадила багатогранну діяльність у різних учнівських гуртках і організаціях, а також влаштувала цікаві прогулянки як, наприклад, по історичних пам'ятках старинного Реґенсбурґу, кораблем по Дунаю, та до зоологічного й ботанічного городів у Мюнхені.

Літературно-Історичний гурток для учнів старших кляс, крім поглиблення знання, давав можливість призвичаюватися до самостійної праці шляхом писання рефератів на літературні або історичні теми та їхніх обговоренням. Вчилися там і „дискутувати", що тоді було досить у „моді". Опікунами гуртка були проф. Галина Карпова (література) та проф. Іван Попель (історія).

Гарно й талановито написувався Драматичний гурток, зокрема коли до учительського складу прийшла проф. Галина Карпова, а до школи прилучилася молодь з іншого табору. І хто в той час не був зворушений, подивляючи талановитість своїх співклясників, коли на сцені йшли виставки, як „Доля поета" (на Шевченкові роковини 1948), „Перстень Мафальди", „Сон учня" та інші, які, на жаль, не затрималися у пам'яті.

Гімназійний хор був теж прикрасою нашої школи. Крім щонедільного співу на Службах Божих, він виступав на національних святах, академіях та давав окремі концерти. Хором довший час провадив проф. Йосафат Пачовський, а при кінці д-р Богдан Кушнір.

Про фізичне виховання дбав спортовий гурток „Бескид" під опікою проф. Олександри Бризгун і Матвія Мелешка.

Підготовою до участи в громадському житті була Міжклясова Учнівська Громада — МУГ, — що складалася із клясових управ і мала координувати працю усіх інших шкільних організацій та імпрез. Пригадується й досі, як проф. А. Бойкович нетерпеливо старався втовкмачувати в наші голови різні мудрощі складання статуту та правила провадження зборами. Правда, деякий „посмак" самоуправи мали ми в певен час і в бурсі, коли не було кому нами опікуватися, і ми мусіли по черзі і вибирати приділ і варити. Щастя, що ця „самоуправа" не тривала задовго...

Більшість шкільної молоді належала до Пласту, де доповнювалося її духове й фізичне виховання. Пластові прогулянки, стрічі, табори й ватри залишали гарні враження і сприяли почуттям дружби. Для розваги влаштовувалися товариські вечірки, а також пригадую з яким хвилюванням і стараннями готувалися ми в червні 1948 року до першої великої гімназійної забави...

Розуміється, не все і не завжди виглядало так рожево, бо часи були тяжкі й непевні. Зокрема на початках і особливо в бурсах не раз і холод і голод „допікали" до живого. А до надто частих „скринінґів" приходилося декому „готуватися" пильніше, як до лекцій латинської мови чи географії.

Пам'ятаю, якого переполоху в кінці травня 1946 року наробило одне нічне схоплення людей з табору. Вранці відбувся протестаційний похід з транспарантами до міста, здається до американського командування, а може до УНРРА. Хтось десь там ходив зі скаргою чи петицією, а зібрана маса стояла мовчки муром за духовенством з хоругвами, заливши всю вулицю. Не пригадую вже хто, чи, що, і чому змусило ту всю масу стати навколішки. Не пам'ятаю теж, чому це так гірко й принизливо вплинуло на мене, що раптовно зайшлася спазматичним плачем... Демонстрація, щоправда, допомогла, і, якщо пам'ять не підводить, схоплених людей випущено. Вправді в пізніших роках жилося спокійніше, але постійне почуття непевности завтрішнього дня не дозволяло на нормальне життя. При кінці 1948 року люди почали від'їжджати до інших країн, а в 1949 році ці виїзди стали майже масовими. Весени 1949 року розв'язано чи зліквідовано й Реґенсбурзький табір.

Лише понад чотири роки довелось проживати сукупною масою в таборах, але так багато в той час пережилося, що деколи здається, що вони були „довші" як кільканадцять років в Америці.

Більшість з нас — колишніх гімназистів — прожили в таборі і свою юність. Там і формувалися наші характери, вироблявся світогляд. На правах молодости чогось бажали, про щось мріяли, чимсь захоплювалися, в когось закохувалися, чогось сподівалися, на щось надіялися. Деколи й розчаровувалися або зневірювалися, боліли враженою душею або ображеними почуваннями. Відкритим серцем сприймали життя, перетоплювали в душі добро і зло, успіхи й невдачі — одним словом — „кристалізувалися" в „дозрілих"... Розійшлися по світах, стоптали трави й рясту чимало, набралися різного роду досвідів,

(Закінчення на стор. 7).

МОВА ПРО МОВУ

СТОРІНКА КУЛЬТУРИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Плюндрує все хижак лихий,
Мій рідний край, — сумна пустиня...
Лиш ти стоїш, як та твердиня,
О рідна мово, скарбе мій!

С. ЧЕРКАСЕНКО

Рік II. КВІТЕНЬ 1980 Ч. 3.

Вступаємо в другий рік видавання цієї сторінки, присвяченої піднесенню мовної культури серед українців, що дорожать рідною мовою як найціннішим скарбом своєї національної культури. Як і минулого року, ставимо собі метою не тільки допомагати нашим читачам „полоти мовний бур'ян" із усного та писемного мововжитку, але також давати інформації про стан української мови на рідних землях.

Як відомо, в під'яремній Україні проходить посилена русифікація, спрямована на зведення української мови до рівня другорядної, провінційної мови. Ця нищівна акція охоплює всі ділянки життя, але її вістря звернене передовсім на шкільництво, наукові установи й книжкову продукцію.

Хоч яке це неймовірне й безглузде для демократичного світу, комуністичну пропаганду знаходимо навіть у наукових працях. І так, нема, мабуть, ні одного підручника, ні одного журналу, ні одного твору про сучасну українську мову, в яких не рябіло б не тільки від цитат з Леніна і постанов КПСС, але ще більше від принизливо лакейських заяв про вищість російської мови та її благодійний вплив на розвиток української мови. Без таких заялозених і брехливих штампів не обходиться ні праця початкуючого адепта, ні твір сивоволосого академіка.

На цьому полі особливо „заслужився" відомий директор Інституту мовознавства АН УССР, І.К. Білодід, подвійний академік (АН УССР та АН СССР), завідуючий катедрою і професор української мови в Київському університеті, наділений високими почестями та „удостоєний дев'яти орденів і багатьох медалей..." За підрахунком біографів, у його дорібку є 400 праць, серед яких на одно з перших місць ставлять його „науково обґрунтовану соціолінгвістичну теорію", що в ній він „показав благотворний вплив російської мови на мови братніх народів..." і ствердив „творчу допомогу російської мови у збагаченні та вдосконаленні української літературної мови". Формулу Білодіда, яка зродилася з настанов програми КПСС про методи створення совєтського народу, повторюють хором, наче в гіпнотичному запамороченні, майже всі українські мовознавці. Щоб скріпити свої позиції, вони на першому місці друкують те, що про мову сказали Ленін, Пушкін, Толстой, Маяковський...

Усіх цих підголосків російського великодержавного шовінізму можна схарактеризувати хіба тільки словами Шевченка:

„Україно, Україно!
Оце твої діти...
Московською блекотою заглушені..."

Одначе, не все, що появляється в УССР в галузі мовознавства, дощенту заглушене „московською блекотою". Вряди-годи виходять там також і солідні наукові праці, що під покривалом цитат із совєтсько-російських світил, містять багато цінного матеріялу для піднесення культури української мови. Рецензіями на такі твори, а також винятками і думками з них будемо ділитися з читачами „Мови про мову".

Мова і Цензура

У поліційній державі, якою є УССР, усі видання, що в них могла б проявитись якась вільна думка авторів, підлягають строгій режимній цензурі. Це зокрема стосується книжок і періодичних видань на теми української мови. Мова — це душа народу і тому її треба пильно стерегти, щоб не вирвалася з-поза ґрат заповідника для ще живих, але повільно вимираючих істот.

Із своєю цензурою українських видань окупант і не криється. Візьміть у руки українську книжку, надруковану в під'яремній Україні, та погляньте на її „видавничу метрику" — інформації про це видання — надруковану звичайно на кінці, рідше на початку видання. Між даними про друк побачите, у великій більшості випадків також шифр цензури... (Не мають такого шифру переклади з російської мови, перевидання клясиків літератури та ще деякі дрібні категорії книжок).

Шифр складається з двох літер, що показують місто видання книжки, та п'ятьох цифр, з яких перші дві, це особистий код цензора, що перевіряв книжку, а три останні, це порядкове число його реєстру. Ось приклади цензурного шифру з мовознавчих видань за останні роки: „Українське мовознавство" (збірник; Київ 1977) БФ 07735; „Мова і час" (В. Русанівський ред. Київ 1977) БФ01188; „Культура ділового мовлення" (А.Коваль, Київ 1977) БФ 15896; „Життя слова" (Русанівський і Єрмоленко, Київ 1978) БФ01891; „Науково-технічний прогрес і мова" (Київ 1978) БФ 09239; „Культура слова" (збірник, Київ 1979) БФ 00558.

Код "БФ" стосується Києва. Інші українські міста мають такі коди: Львів — БГ, Тернопіль — БХ, Дніпропетровськ — БТ, Харків — БЦ, Ужгород — ББ.

Режимній цензурі підлягають не лише мовні видання, але також зовсім аполітичні видання українською мовою, напр., нечисленні високошкільні підручники („Загальна та неорганічна хемія", „Атомна фізика", „Анатомія людини"), популярно-наукові книжечки („Цукор", „Хімія і медицина", „Побутові поради"), а навіть ремісничі підручники („Столярно - будівельна справа", „Підручник шофера", „Практикум з машинознавства"). Можна здогадуватися, що тут нашим поневолювачам йде про те, щоб у такі видання не проскочила заборонена „буржуазно-націоналістична" науково-технічна термінологія.

До яких неймовірних, просто безглуздих, меж посувається російська цензура в Україні показує факт, що навіть деякі вітальні листівки з українськими написами на два-три слова (напр. „З новим роком") мають надруковані шифри цензури.

Поштова скринька

„Я уважно читаю в „Свободі" сторінку, присвячену мовній культурі, і при цій нагоді хочу погратулювати Вам за ясну, чисту й зрозумілу редакцію. Ця сторінка дуже потрібна, бо вона пояснює багато питань про українську мову та про її розвиток на майбутнє. Це одинока в світі трибуна вільної української думки про потреби і напрямні зросту нашої мови..."

Любомир Рихтицький

„При нагоді прийміть мої щирі ґратуляції за цю сторінку. Ви почали добре діло. Воно вартісніше ще й тому, що друкується як додаток до щоденного часопису. Щасти Вам, Боже!"

Яків Козловський

„Нарешті маємо культурну організацію (Шк. Рада), від якої можемо дістати авторитетну відповідь на питання з ділянки нашого мовознавства. Сторінка, присвячена мовній культурі, вже віддавна нам потрібна. Я не мовознавець, і хоч маю вже 75 років, завжди цікавлюся питаннями про чистоту нашої мови".

Катерина Харкевич

„СУЩА БІДА У НАС І З НАГОЛОСАМИ"

Не падайте духом, дорогі читачі, як маєте клопіт з наголосом. Трудноші з наголосом мав також і такий видатний знавець української мови, як М. Рильський, до чого він признається відверто в статті „З гадок про мову", в якій виправляє не тільки самого себе, але й інших поетів.

Тут у скороченнях передруковуємо цю статтю із зб. „Як парость виноградної лози". К., 1973.

Суща біда у нас і з наголосами. Чомусь узяли собі в голову наші поети, що слово „завжди" має наголос на останньому складі — „завжди́", і коли їм треба наголосу на першому складі, то вони соромливо уникають нормального „за́вжди" (див. словники Грінченка, Уманця і Спілки, Російсько-український словник АН УРСР 1948 р.) і вдаються до „спасенного" на їх думку, „завше". Вкорінився у нас чомусь і наголос „разо́м", хоча у Шевченка —

Ра́зом повставали,
Коней посідлали.

у Тичини —

Раз ми ра́зом, значить ра́зом,
всі ми сходимось в одно...

На зборах, на засіданнях ніколи ви не почуєте від голови: „приймаємо резолюцію в цілому", а тільки: „в ціло́му". Чому обов'язково треба вживати цей діялектний західньо-український наголос — не знаю. Можливо, це якась процедурна таємниця. Зі західньоукраїнських областей перейшло до нас і „По́льща", хоч і в народніх піснях, і у Шевченка скрізь — Польща́, та так воно і в живій народній мові більшости областей України.

Молоді — і не тільки молоді, а й декотрі старші — поети нізащо не скажуть: „я написав ві́рша", „я пишу ві́рші", а тільки і доконче: „я написав вірша́", „я напишу вірші́". Щоправда, і у Шевченка: „Оці вірші́ віршую я", — а проте наголос „ві́рша", „ві́рші", я переконаний, більше відповідає законам української мови.

Міцно засіли в нашій практиці „Полтавщи́на" — замість щиронародного „Полта́вщина" і „батьківщи́на". Щодо останнього, то існує навіть теорія, ніби „батьківщи́на" — це рідний край, вітчизна, а „ба́тьківщина" — батьківське майно, спадщина по батькові. Поділ, здається мені, штучний. Каюсь, і я колись уліг був цій теорії і під її впливом написав вірш „Моя Батьківщи́на", побудований на цьому наголосі. Тепер я так не написав би. До речі, в Українсько-російському словнику АН УРСР (т., 1953 р.) слово „батьківщина" в значенні „родина, отечество, отчизна", подано з подвійним наголосом: „ба́тьківщи́на".

Знаходимо інколи у наших віршників і „тиша́" замість нормального „ти́ша", і „прости́й" замість „про́стий", і „други́й", очевидно, як і попереднє, під впливом російських наголосів, замість „дру́гий"... А тим часом у Лесі Українки

А в дру́гий раз пройшла,
не глянувши на нього;

у Бажана:

І рухається день, як верств
одвічний здвиг,
І дру́гий день уже чекає
черги...

Не можу втриматись, щоб не посперечатись тут і з найвидатнішими нашими поетами.

Гей, червоне знамено́,
ти від партії дано!

Всі знають ці рядки Павла Тичини. Проте я насмілююсь твердити, що в живій мові переважають наголоси „знаме́но" („як стреме́но") і „да́но". У наших словниках, правда, — подвійний наголос: „знаме́но́", „стреме́но́". Молодші поети, серед них і Андрій Малишко, теж злюбили собі оцей наголос — знамено́ — вживають тільки його. „Дано́", на мою гадку, наголосовий русизм", якому підкорилась більшість наших поетів. Грішив ним признаюсь і я.

У словниках Грінченка, Уманця і Спілки, в Академічному 1927 року маємо лише один наголос — „обо-в'я́зок". У Російсько-українському 1948 р. і в нашій повсякденній практиці — теж тільки один наголос: „обо́в'язок". Чим пояснити цю метаморфозу — не відаю.

Поштова скринька

„Наче повіяло свіжим повітрям у відкрите вікно! Як любителі і оборонці рідного слова чекали на появу цієї сторінки! І мимоволі пригадалась поява „Рідної мови" проф. І. Огієнка в 1931 р. у Варшаві, що наробила стільки шуму між українською молоддю.

Коли тепер маємо таку цінну сторінку у „Свободі" як „Мова про мову", то віриться, що з нашої преси позникає багато мовних огріхів. Калічення рідної мови не раз до болю вражає".

о. ієромонах Павло Ямняк

Дякуємо, Читачі, за теплі слова признання. Відповіді на Ваші запитання помістимо в наступному випуску „МПМ" у рубриці „Розмови з читачами". — Ред.

Про мову — тут і там

Приймаючи назву „Мова про мову" для нашої сторінки восені 1978 р., ми думали що назва ця буде нова в нашому друкованому слові. Одначе, цікавим збігом обставин, майже одночасно ще два інші вжили цієї самої назви, одне по цьому, друге ж по тому боці океану. Так, отже, в журналі „Патріярхат" (за жовтень 1978р.) появилася під заголовком „Мова про мову" цікава стаття п. Б. Климовського на тему мови і правопису в нашому релігійному житті. Під тим же заголовком в Україні вийшла невелика книжечка (39 стор.), надрукована в Києві 1978 р., що тільки недавно попала нам у руки. Вона знаменна тим, що автором її є унука великого Івана Франка, Зіновія (Тарасівна) Франко. Із вступної інформації у книжечці довідуємося, що вона призначена для „українців, що живуть за кордоном, у тому числі молоді українського походження". Книжечка має початкову і прикінцеву статтейку англійською мовою. Англомовний переклад назви книжечки, а саме „Talking of the Language", видається нам невдалим. Краще було б „Talk about Language", або „Speaking of Language". Хоч нема в нас місця на повну рецензію, присвятимо книжечці тут трохи уваги.

Видавниче оформлення є класичним прикладом режимного окозамилювання у виданнях, що ідуть „на експорт". Ось факти: 1). Книжка не має надрукованого коду цензора, що перевіряв книжку тоді, коли такий код є на усіх інших книжках та періодиках з мовознавства, видаваних для внутрішнього вжитку 2). У видавничих даних нема ні одного слова російською мовою тоді, коли всі без вийнятку „внутрішні" видання мусять мати заголовок і повне ім'я і прізвище автора російською мовою. Що більше: у минулому році як у виданнях Академії Наук УССР, так навіть у виданнях для дітей українською мовою, з'явилися окремі резюме, надруковані російською мовою. 3). На титульній сторінці пишеться високопатріотична назва видавництва — Товариство „Україна", хоч на нашій батьківщині Україна тепер мусить бути обов'язково „Радянська", або частіше „Українська РСР".

Найбільше показове, одначе, є останнє речення англійської „післямови", яке передрукуємо в оригіналі: „Ukrainian people... are fully aware of the fact that their Ukraninian language can be adequately developed only when interconnacted with the tongue of their Russian brothers".

Яке нечуване холуйство, плазування перед „старшим братом"! Це рабське твердження не належить мабуть авторці, бо в українській версії цієї післямови вона тільки каже, що українська мова розвивається і вдосконалюється у взаємозв'язках з російською.

Авторка дає короткий огляд історичного розвитку української мови, присвячуючи найбільше місця її сучасному станові та проблематиці (термінологічна лексика, запозичення, нормалізація, словникарство). Очевидно, в тексті знаходимо обов'язкові цитати з „діяній" комуністичних святців, Леніна, Маркса й Енгельса, як теж і обов'язкову партійну лінію в критиці наших прецінних термінологічних та словникових надбань років 1923-1932. Обов'язкові тут: похвали для „народу будівника" і його „піклування" українською мовою. Коли відкинути це ритуальне пустослів'я у праці З. Франко знайдемо чимало цікавого та гідного уваги.

Говорячи про перспективи української мови, вона оптимістично стверджує: „Мовам з давніми глибокими традиціями... не загрожує зникнення чи нівелювання. Їм забезпечене життя." Але в іншому місці її твердження більше реалістичні: „Російська мова є /в Україні/ мовою тих ділянок народнього господарства, що мають загальносоюзне значення... Як така вона має перспективи до дальшого посилення своїх позицій, ..." Після цього ніяк не переконливо звучить погляд авторки: „Але зростання ролі російської мови... аніскільки не обмежує значення і можливостей розвитку української...мови".

Із цікавих інформацій у книжечці наведемо те, що підготовлено до друку „Атлас української мови", який міститиме 1159 карт, зібраних у 3-ох томах. (Питання тільки, коли режим дозволить його видати). Із цитат, поданих у книжечці, наведемо такі тепер актуальні рядки з вірша аварського поета Рамсула Гамзатова:

А хтось до мови іншої навикне
І забува свою, що плоть і кров...
Нехай лиш завтра мова моя зникне,
То вже сьогодні вмерти я готов.

З-поміж рядків книжечки унуки Великого Каменяра пробивається щира й неприхована любов до рідної мови. Наче боронячи її перед ворогами і ненависниками, вона каже: „Кожному народові властиве намагання прославити свою мову, зберегти її для нащадків. Рідною мовою кожний нарід вписує своє ім'я в загальнолюдську культуру, з нею проходить щаблями поступу, з нею прагне прийти і в майбутнє".

А.

З КНИЖКОВОЇ ПОЛИЧКИ

НЕПОВНА ТИСЯЧА

А.П. Коваль і В.В. Коптілов, *1000 крилатих виразів української літературної мови.* Афоризми, літературні цитати, образні вирази. В-во „Наукова думка". Київ, 1964. Ст. 671.

Хоч від першого видання цього довідника, що вийшов тиражем аж 60 тис., минає вже 16 років, він актуальний ще й сьогодні. Вартість його в тому, що це перша спроба клясифікації й пояснення лексичного та фразеологічного матеріялу т. зв. „крилатих слів", що ввійшли в українську мову з найрізноманітніших джерел світової і нашої літератури.

У довіднику пояснені імена героїв різних епох і країн, назви загальнознаних творів, афоризми й цитати, що ввійшли в мову освічених людей. Цей перший цього роду український довідник складений на взір російського збірника М.С. і М.Г. Ашукіних *Крылатые слова*, 1960 р. Так, як і в збірнику Ашукіних, усі вислови в українському довіднику розміщені в абетковому порядку, а не за тематичним принципом. У коротких довідках пояснено походження слова чи виразу і його первісне значення. Переносне вживання цих виразів у сучасній літературі ілюструється відповідними цитатами. Велика частина матеріялу книжки майже паралельна, а інколи навіть ідентична з матеріялом російського довідника, але заслугою авторів українського збірника є те, що вони внесли багато висловів та цитат не тільки з клясиків української літератури, але також із староукраїнської літератури, головно із „Слова о полку Ігоревім". На жаль, автори чомусь не взяли до уваги багатющих скарбів народної творчости, таких, як казки, приповідки, козацькі думи, козацькі літописи, а також численні перлини усного мовлення. Можливо, тому їм не вистачило матеріялу, бо в збірнику є всього 838 висловів по-українському, з яких чимало перекладено з російської мови. Дальші 162 вислови насправді не належать до української фразеології, бо в другому розділі поміщено 95 висловів російською мовою з російських клясиків, а в третьому 67 висловів з латинської, німецької, французької та італійської мов.

На особливу увагу заслуговують численні вислови й цитати з Біблії, Євангелія та інших джерел християнської релігії. Їх там майже двісті, що свідчить про те, як у продовж сторіч вони глибоко проникли в мову нашого народу. Подаючи стільки матеріялу із св. Письма, *1000 крилатих виразів* стає унікальною книжкою. Але тут автори пішли слідом згадуваного вже довідника Ашукіних, як щодо кількости релігійних висловів, так і щодо їх тлумачення. Наприклад, у вступі Ашукіни твердять, що „вирази із біблійних мітів утратили своє церковно-культове забарвлення і часто вживаються іронічно", а Коваль і Коптілов у своїй совєтсько-атеїстичній правовірності, цитуючи слова Ісуса Христа, раз-у-раз повторюють слово „міфічний". Ісус Христос для них „міфічний засновник християнства", „Голгофа — горб в околиці Єрусалима, де за євангельським міфом був розп'ятий на хресті Ісус..." і т. д., і т. д.

В деяких місцях довідник звучить як підручник воюючого атеїзму. Для ілюстрації свого твердження, що євангельські вислови тепер уживаються в іронічному значенні, автори цитують писання таких „клясиків", як Я. Галан, П. Козланюк та Ю. Мельничук, які своєю злобою і вульгарним сарказмом у протирелігійних, а зокрема протикатолицьких, виступах доробилися почестей та совєтських орденів.

Весь цей пропагандистський мотлох у тексті довідника обнижує вартість книжки. Все таки, не виключене, що читач, який у совєтських умовах, можливо й на очі не бачив Біблії, може в книжці А. Коваль та В. Коптілова ознайомитися з численними висловами із св. Письма і призадуматися над ними, хоч які вони тут фрагментарні та неправильно пояснені.

Русифікаційний натиск на українську мову залишив виразний слід і в цьому довіднику. В авторських довідках трапляються русизми, як, напр., *знать* зам. *панство, владар, язичеський*, закінчення *-у, -ю* в давальному в чол. р.: *І. Франку, Соломону* та ін. Перекладаючи більшість біблійних висловів на українську мову, автори чомусь залишають деякі вислови в церковно-слов'янській версії так, як це роблять російські перекладачі св. Письма, наприклад, „Ветхий завіт", „ветхий Адам", Ісход зам. Вихід і ін.

Правопис біблійних та грецьких імен у книжці показує недоречності сучасного підсовєтського правопису, який у багатьох випадках відображає російські, а не українські мовні риси. За його правилами, наприклад, треба писати *іо, іе, іу, іа* там, де в українській вимові є тільки *йо, є, ю, я*, що й рекомендується в т. зв. „харківському" правописі та в словнику Голоскевича, хоч на жаль, не в усіх словах. Приклади (правопис Голоскевичевого словника в дужках): *Іосиф* (*Йосип*), *Ієрихон* (*Єрихон*), *Іуда* (*Юда*), *Іаків* (*Яків*),.

Старогрецька літера "тета" в довіднику згідно з офіційним правописом передається найчастіше як *ф*: *Корінф* (у Голоск. *Корінт*) *корінфяни*, *Марфа* (*Марта*), *Піфагор* (*Пітагор*), *левіафан* (*левіятан*), *Матфей* (*Матвій*), *Афіни* (*Атени*), *Карфаген* (*Картагена*), *Феміда* (тобто *Теміда*), *Фіви* (тобто *Теби*).

У церковних та давнозапозичених назвах в українській вимові є вже *и*, а не *і*, проте у довіднику переважно форми з літерою *і*: *Вавілон, Марія, Магдаліна, Ліван, Галілея, Даніїл, Пілат, Спіскоп, Одіссей, Стікс, Паріс.*

(*Закінчення на стор. 7*)

„З Івана я зробивсь Урхан..." або про те, що діється з нашими іменами і прізвищами

Імена й прізвища — це незвичайно цікаве поле для дослідів не тільки мовознавців, але й істориків, соціологів, а навіть і психологів. Прізвища часто відбивають національне й географічне походження предків, часом їх зайняття, звички, фізичний вигляд, характер тощо, люди звичайно успадковують, а імена дістають за вибором своїх батьків. Як такі, вони є частиною нашої родової та національної традиції, особливо ті, які відображають сутні прикмети української мови. Успадкувавши їх, здавалося б, ми не маємо права їх змінювати. Проте з різних мотивів, багато людей і тут, і на рідних землях міняє свої імена, відказуючись цим від зв'язку з родинними та, ще більше, з національними традиціями, щоб або забезпечитися проти дискримінації, або щоб підійти вище на драбині особистої кар'єри.

Таких випадків самозаперечення і самоденаціоналізації можна знайти чимало, бо „москалів-чарівників" не бракувало у нас ніколи ні за Котляревського, ні за Шевченка, але найбільше їх, мабуть у наших часах. Дивує тільки те, що мода „пропхатися між панів" популярна не тільки серед т. зв. „простолюддя", але й серед високоосвічених науковців. За прикладами не приходиться далеко шукати. Вистане розгорнути першу з краю книжку з літературознавства чи мовознавства або й з будь-якої іншої галузі науки, і поглянути на останню сторінку, де обов'язково друкують заголовок твору й ім'я автора по-російському. І так відомий літературознавець О.І.Білецький на останній сторінці своєї книжки вже — И.К. Белецкий, І.К. Білодід —И.Л. Белодед, В.Ф.Погорілко — В.Ф. Погорелко, М.І. Погрібний — Н.И. Погребной, В. М. Русанівський — В.М. Русановский... Таких прикладів можна знайти ще більше в „Віснику" Академії Наук УРСР, де наче за неписаним законом, українські прізвища переробляються на російський лад.

Тут треба згадати, що вряди-годи українські мовознавці підносять голос у цій справі, протиставляючись такій свавільній практиці, і то навіть ті, що примусово або й добровільно, підпадають під моду — російщення прізвищ. Так, напр., В. Русанівський пише: „... можливість заміни імені в одному національно-мовному оформленні іменем в іншому національно-мовному оформленні, як правило, не допускається". (Життя слова, К. 1978, ст. 153). Ще виразніше говорить про це Є. Чак: „З української мови на російську і навпаки прізвища не перекладають". (Складні *питання граматики й орфографії...* К. 1973, ст. 40).

На жаль, в акції російщення прізвищ беруть участь також і ті, що з професійного обов'язку повинні бути сторожами мовної культури, а це українські письменники. Про це прикре явище пише відомий письменник та оборонець чистоти української мови, Борис Антоненко-Давидович у кн. *Як ми говоримо.* К. 1970. Його статтю передруковуємо тут з незначними скороченнями.

М.О.

Жора чи Юрасик, Женя чи Євгенко?

„*Жора і Женя* побились об заклад, хто з них з'їсть більше кисличок. Не тільки *Свєта*, що перед цим бігала з хлопчиками наввипередки, але й *Маша*, яка сама могла впорати чимало кислиць, з жахом дивилась, як хлопчаки над силу запихають собі в роти маленькі яблучка, що ніяк не хочуть більше туди лізти". Це уривок з оповідання для дітей. Якби оповідання було перекладом з р[illegible] ньому мовилося про маленьких персонажів десь у Росі[illegible], усе виглядало б у ньому цілком природно, та ба — автор українець, дія відбувається на Україні, а герої оповідання — українські дітлахи, що живуть, ростуть і бавляться на тій землі, де з діда-прадіда дітей ласкаво звали *Юрко*, або *Юрасик*, *Маруся*, або *Марійка*. Важко сказати, чому автор дав перевагу *Жорі* над *Юрком*, *Жені* над *Євгеном*, *Свєті* над *Світланкою*, а з *Марійки* зробив *Машу*. Можна було б не звертати уваги на незвичайні ласкаві найменування українських дітей у одному художньому творі, але цей автор — не одинак. Досить часто в українській дитячій літературі стали мелькати *Гриші, Васі, Колі, Петі*, замість *Грицьків* (або *Грициків чи Грицунь*), *Васильків, Миколок, Петрусів* (або *Петриків*). Невже нашим авторам стали чомусь не до вподоби ці лагідні й милозвучні ласкаві дитячі імена? Дивна річ, тим більше, що й росіяни подобаються деякі українські ласкаві імена, і можна назвати не одну *Оксану* - росіянку не тільки в Києві, а й у Москві, яку батьки воліли назвати українським ім'ям, а не російським *Ксения* чи ласкаво *Ксюша*.

Захоплення іменами іншого народу можна спостерігати не тільки в нашій дитячій літературі, — це своєрідна мода, якоюсь мірою схожа з так званим стиляжництвом, коли замість *Ани* та *Гани* з'явились *Жанни*, а *Юріїв* та *Георгіїв* замінили *Юджини...* Як і всяка мода, воно скороминуще, і в російських родинах тепер чимраз більше називають дітей давніми російськими іменами — *Ірина, Мария, Илья, Никита.*

Треба сподіватися, що й наші автори дитячих книжок будуть називати своїх маленьких героїв — *Юрась, Вітик, Надійка, Марійка, Катруся* та інш.

(Продовження буде)

ВИДАЄ ШКІЛЬНА РАДА при УККА

P.O. Box 391, Cooper Sta., New York, N.Y. 10003

ЗВІДОМЛЕННЯ РЕКОРДОВОГО ВІДДІЛУ УНСОЮЗУ

ЗА МІСЯЦЬ ЛЮТИЙ 1980 РІК

ДЕПАРТАМЕНТ МОЛОДІ:

НОВІ ЧЛЕНИ:

Відд.:
13 Терлецька Анна Е.
27 Кипкар Іванна Б.
33 Мурфай Василь М.
53 Сачко Кейт І.
57 Нагумик Аманда Л.
83 Лонґстрет Христофор Д.
114 Троян Богдан І.
126 Жеребник Сибіл И.
128 Соха Михайло Дж.
146 Огрин Елисавета М.; Малиновський Христан Н.
163 Андерсон Дана М.
170 Сибий Тамара А.
172 Івашко Анна
174 Косик Андрея С.; Фіґач Алекса О.
182 Чичик Христина Р.
194 Бартосевич Христина М.
204 Хомицький Володимир Р.
212 Мельник Андрій З.
245 Вейнґарт Адам М.
256 Кохансышй Давид Р.
261 Смизюк Маріянна, Катерина, Стефан мол., Шарон; Стілес Ґарі М.
271 Л'Аморокс Лаврі Т., Марко А., Мелісса Р.; Телех Валерія А., Мелісса Дж., Стацій Л.
277 Сиротюк Наталка А.
281 Кордецька Маріса Е.
305 Дунлап Галія Д.
331 Сімсон Христофор
333 Боберський Христина Л.
350 Брадман Сара М.
352 Феррія Наталка Л.
353 Шандор Христина Р.
372 Нельсон Скотт Г.
373 Віхман Марко И., Михайло Д.
375 Циган Наталка А.
401 Ячишин Ліза Е., Рома І.; Калата Андрій; Радевич Зенон, Стефан
421 Гнатюк Джо-Анн Г., Нейл Джон С.
122 Шенк Нансі
479 Мізак Павло В.
487 Свістоцький Тетяна Х.

ЧЛЕНИ, ПРИЙНЯТІ НАНОВО:

Відд.:
5 Барнич Гаррі; Комарницький Христина М., Еліза А.
15 Ярославич Андрій Є.
42 Галунка Дін М.
107 Мовч Гелена
114 Суровицький Марія Г.
163 Сивуляк Андрея Е., Данило Л., Михайло В., Стефан М.; Филик Стефан А.
218 Данильчак Анна М., Катерина
221 Самиця Віра
251 Яцишин Стефан
287 Лукас Вірджінія
293 Кудляк Катерина Л.
336 Кілярський Євген, Маріянна; Кватоям Томас Р.
368 Гелембин Андрій
434 Мандрик Любомира
435 Косбін Карол Л.
497 Стадник Олександер

ЧЛЕНИ, ПРИЙНЯТІ З ПЕРЕХІДНИМИ ЛИСТАМИ:

Відд.:
27 Олесницький Дам'ян М.
101 Кудляк Катерина Л.
325 Безкоровайний Бріджіт А.
423 Пошиваник Павло М.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ:

Відд.:
42 Дупляк Рома, Сусанна Д.
139 Курницький Тереза
153 Кизик Ксеня
235 Кушнір Террі М.
346 Гривко Петро
368 Марченко Наталка А.
379 Козіль Василь
419 Корчинська Аніта Д.
422 Бузан Наталка; Вікторія
489 Овоч Роже; Тиханський Юлія; Щербіна Анна, Катерина

ЧЛЕНИ, ЯКІ ПЕРЕЙШЛИ З ПЕРЕХІДНИМИ ЛИСТАМИ:

Відд.:
293 Безкоровайна Бріджіт А.; Купляк Катерина Л.
381 Олесницький Дем'ян
425 Пошиваник Павло М.

ЧЛЕНИ, ЯКІ ВІДІЙШЛИ ДО ДЕПАРТАМЕНТУ ДОРОСЛИХ:

Відд.:
235 Вілецька Марґарита

ЧЛЕНИ, ЯКІ ВІДІЙШЛИ ЗІ ЗВОРОТАМИ В ГОТІВЦІ:

Відд.:
5 Варнич Гаррі; Комарницька Єлисавета А., Григорій, Христина М.
10 Ястребов Альфред В., Єлисавета, Сусанна
28 Валабан Марія
42 Галунка Дін М.
107 Мавч Гелена
146 Торнопільський Володимир
163 Сивуляк Стефан М., Михайло В., Данило Л., Андрея Е.; Филик Стефан А.
170 Гира Ірена
204 Богдан Адріянна Н., Лариса С.
218 Данильчак Катерина Анна М.
220 Іванець Петро
221 Самиця Віра
251 Яцишин Стефан
253 Ганущак Андрій
287 Лукас Вірджінія
327 Пейда Михайло
336 Кіларський Маріянна, Євген; Ковтови Томас Р.
434 Мандрик Любомира
435 Косбін Карол Л.
497 Стадник Олександер

ЧЛЕНИ, ЯКІ ВІДІЙШЛИ З ВИПЛАТАМИ ПОВНИХ СУМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

Відд.:
22 Каноник Стефан Ф.
38 Ларкін Кім М.
39 Кудзяк Марко Р.
94 Тасконеллі Давид П.
104 Мисак Сусанна К.
128 Глова Марія С.
153 Януш Софія М.; Кол Богдан В.
174 Капітанець Юрій Р.
221 Олексин Павло А.; Палкан Василь А.
276 Ноґич Карен М.
307 Пупко Леся Т.
331 Клюцкер Анна М.
341 Когуч Михайло П.
345 Павлюк Джаклін А.
347 Дастолфо Геролд Д.
353 Ратиш Марія Ю.
379 Венцак Тарас, Анна
397 Кіюч Ліза
452 Роджерс Евелин К.
465 Повідайко Роман
469 Кей Данило Е.
480 Елясавич Дарія
481 Косаняк Іван М.
489 Жирук Ганна

ЧЛЕНИ, ЯКІ ВИПЛАТНЛИ ВПОВНІ ВКЛАДКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

Відд.:
63 Вулсонович Надія И.
96 Гарітан Моніка И.
114 Шмавць Іванна; Дюнкан Ісабель
120 Звальчак Катерина; Неміз Михайлина
127 Партика Анна М.
218 Павлишин Даня М.
221 Коцур Гелена С.
230 Іванюк Маріянна Е.
251 Дедула Михайло И.
266 Месак Володимир, Богдан, Мирон
280 Стець Михайло А., Томас І.
379 Данилюк Орест
445 Щербатий Анна П., Гаріст В.

ЧЛЕНИ, ЯКІ ВІДІЙШЛИ ДО ДЕПАРТАМЕНТУ ДОРОСЛИХ З МОЛОДЕЧИМИ ГРАМОТАМИ (ПЛАТЯТЬ ФОНДИ):

Відд.:
436 Василючко Андрій
451 Берник Марта І.; Корнило Леся

ЧЛЕНИ, ЯКІ ВІДІЙШЛИ НА БЕЗПЛАТНЕ ПРОДОВЖЕННЯ:

Відд.:
130 Фенчен Марта

ЧЛЕНИ, ЯКІ ПОМЕРЛИ:

Відд.:
175 Стадник Роберт

ДЕПАРТАМЕНТ ДОРОСЛИХ:

НОВІ ЧЛЕНИ:

Відд.:
7 Словік Синтія
14 Гатала Мирон
16 Земський Петро
25 Гнатів Володимир; Луців Мирослава Л.; Иовик Марія
42 Гуда Богдан
53 Фовтейн Василь О.
56 Гербак Марія; Ступавський Патриція
59 Папроцька Ольга Л.
63 Ронто Марія В
75 Роза Ліза
76 Демчук Юлія
86 Матвіїв Иосиф
94 Цибуля Марія; Цейбій Софія
99 Мудрак Юрій
112 Скрован Дональд С.
114 Бережан Марія А.
116 Гул Юлія М.; Щурук Амелія, Андрій
125 Маріс Доменіко В.
143 Віловс Карен
146 Огрин Клавдія, Марґарита
153 Януш Софія М.
161 Матлак Иосиф І.
169 Лужецький Марія; Чиш Роза
170 Вілик Любомир; Лукашин Петро; Сененко Олександра, Ростислав
174 Влюй Аандріян, Борис
191 Карій Данило І.
217 Петрів Василь; Заводецький Микола
221 Нагорняк Микола, Анна
230 Кулинич Анна
235 Вілецька Марґарита
242 Навзер Марія А.
254 Фейл Антоній, Євгенія, Стефан
256 Русін Лінда А.
257 Рудник Авґустин І.
261 Савицька Катерина М.
266 Барабаш Анна; Варшона Володимир, Олена; Римарук Анна; Туман Надія А.
267 Соробей Марія
271 Гуцул Степан; Довжицький Іван
287 Аврамчук Микола
301 Партикевич Михайло
331 Сімсон Ярослава С.
344 Гойц Ольга
353 Шандор Богдан Д.
360 Крейн Алан
362 Війтик Стефан
367 Вілей Текля, Михайло
370 Марків Ераст
371 Каличинський Микола; Васічко Роман, Богдан
374 Зазуля Робарт В.
379 Демчук Марія, Кондришин Анна, Іван
397 Лукіянович Наталка М.
401 Балан Борис; Даниляк Люба, Михайло; Рейд Юліяна М.; Стогун Петро; Тарновецький Христина Л.; Ячишин Юрій
430 Гомель Лусія
432 Грибінський Світлана
434 Дібуш Любомира; Бриґідер Юрій В.; Ваверчук Володимир
437 Хархаліс Любомир
439 Александер Ірена, Кеннет Г.
458 Дмитришин Неллі, Андрій
465 Чурма Анна
473 Левицький Марта
479 Кузла Иосиф

ЧЛЕНИ, ПРИЙНЯТІ НАНОВО:

Відд.:
5 Барнич Гаррі Г.*; Камінський Катерина Г.
42 Осмак Стефан*, Анна
45 Гасюк Анна
57 Гела Олекса
103 Тишинський Володимир*
114 Кравченко Василь 2.
143 Франк Анна, Артур В.*
150 Дяків Марія, Михайло*, Василь
153 Вовнінка Володимир*
171 Ничай д-р Стефан*
178 Тимчишин Іван*
180 Генет Наталка
220 Гізовський Дмитро
221 Самиця Ярослав*
223 Борис Сімон*
233 Варнай Марія
254 Лонґіль Варвара
267 Вуська Стелла
279 Сміт Сандра К.
284 Маґаль Євген*
301 Каріяка Феодосія
305 Камінський Степан*
316 Даніс Михайло*, Ольга В.
325 Лисавер Едвард*
329 Генін Ірена
337 Вушнель Марія О.
346 Валух Дарія І.
367 Стеців Ярослава
368 Гелемвун Олександра, Василь*
383 Кудоба Володимир*
435 Косбін Іван В.*, Денис Е.*

ЧЛЕНИ, ПРИЙНЯТІ З ПЕРЕХІДНИМИ ЛИСТАМИ:

Відд.:
170 Вілик Галина, Ірена, Любомир
204 Гой Олена, Петро д-р
214 Оришкевич Остап
375 Мочула Григорій
423 Пошиваник Теодора, Олекса
498 Прихідко Катерина

ЧЛЕНИ, ЯКІ ЗМІНИЛИ СУМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

Відд.:
103 Тишинський Володимир Н.*
114 Секерс Марія А.
143 Мандзюк Христина
183 Вохонович Адріян Ю.*
214 Гірш Марія
325 Семенюк Ігор*
345 Єлників Ольга
473 Сквирський Иосиф

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ:

Відд.:
13 Павелчак Марія, Іван
39 Рак Анна, Семен
51 Залуцька Марта; Комаринська Ірена; Півторак Іван*, Синтія; Скляренко Микола*; Шибій Доротій, Іван*, Марія
63 Касун Сіндій
78 Калимун Михайло*
125 Гринчишин Ярослава
127 Смук Ярослав*
130 Литвин Марія; Думович Іван Ф.*
131 Дурбак Андрій*
153 Возна Іванна, Володимир 2; Кизик Орест М.*
171 Маслій Ярослав*
216 Хомин Ольга
221 Янушевська Марія О.
224 Вільт Вайн*
235 Кушнір Террі
257 Рудник Августин И.*
281 Грушко Віталій, Ліліяна
296 Чайковський Микола
344 Іванович Володимир
368 Марченко Василь*, Юрій Н.*
369 о. Мартинюк Роман*
379 Боринець Григорій; Козій Лінда
419 Попіль Надія; Солодюк Василь А.*
439 Дубневич Стефан Р.*
468 Бобеляк Лінда, Марія, Роман*, Володимир*; Бабій Олександер
494 Дучишин Гералд*; Гендерсон Іван М.
502 Галькович Орест*

ЧЛЕНИ, ЯКІ ПЕРЕЙШЛИ З ПЕРЕХІДНИМИ ЛИСТАМИ:

Відд.:
5 Гой Олена, Петро д-р
13 Коцюр Іван В.
100 Головатий Михайло, Іванна
102 Оришкевич Остап
112 Мачула Григорій
270 Вілик Галина, Ірена, Любомир
391 Прихідко Катерина
425 Пошиваник Теодора, Олекса

ЧЛЕНИ, ЯКІ ВІДІЙШЛИ ІЗ ЗВОРОТАМИ В ГОТІВЦІ:

Відд.:
5 Варнич Григорій Г.*; Комарницький Катерина Г. 2.
10 Рудой Марія Т.
42 Осмак Анна, Стефан
45 Гасюк Анна
47 Демків Олег С.*
109 Мачузак Теодор*
113 Росс Григорій Л.*, Целілія Р.
128 Урбан Євґенія М.
142 Кукицяк Марія
143 Франк Анна, Артур В.*
153 Вовнинка Володимир: Степа Микола
170 Попович Микола мол.*
171 Ничай д-р Стефан
174 Влюй Борис 2*.
178 Ковальчук Лена С.; Тимчишин Іван*
180 Генет Наталка
204 Богдан Ліліянна М.; Васильців Андрій; Грицков'ян Марія
206 Корія Марія; Кравець Стефанія, Анна
214 Чалий Ольга
220 Іванець Софія
221 Самиця Ярослав*
223 Борис Сімон*
254 Лонґіль Варвара
256 Гурмонпрес Шарон Ф.
264 Кандравий Василь І.*
278 Ваславський Томас Г.*
284 Маґач Євген*
301 Каріяка Феодосія
303 Іваницька Ольга
305 Камінський Стефан*
307 Варицька Елена
316 Данис Михайло*, Ольга В.
325 Лесавєр Едвард*; Кульбіда Федір
327 Генін Ірена; Плетенецький Богдан А.*, Іван І.*
334 Канареф Марія
337 Вушель Марія О.
350 Шмул Антін
361 Фресолон Анна; Кардаш Юліюс*
362 Филик Стефан А. мол.*
364 Робінсон Марія
368 Гелембин Олександра, Василь
383 Кудоба Володимир Д.*
423 Якимів Катерина, Михайло
432 Голинський Богдан 2*.
435 Косбін Деннс Е.*
497 Кіндзерський Люба Н.; Грищук Марґарита

ЧЛЕНИ, ЯКІ ВІДІЙШЛИ З ВИПЛАТАМИ ПОВНИХ СУМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

Відд.:
42 Кушлаба Ярослав
50 Вуріх Мартін*
55 Ленць Иосиф І. мол.*
63 Турко Микола*
144 Патрик Марґарита, Іван*
147 Рашковський Анна
149 Вржезовський Варвара
153 Перфецький Христина
172 Івашко Іван
204 Книш Роман; Вазарко Марта К.
238 Ранюк Григорій*
266 Туман Надія
267 Васильців Юрій М.*
268 Уринюк Стефан
307 Михайлів Анна
316 Лапінський Станлій*
317 Пінкасевич Юлія
361 Гетфілд Анна
397 Малюк Михайло*; Мелко Анна; Войт Гордана
423 Рудольф Річард І.*
432 Кузьма Михайлина
441 Зебрик Анна, Михайло*
450 Навроцький Христина
463 Строкон д-р Михайло*
469 Кей Лінда А.
471 Павлівець Іван
484 Омельський Павло Т.*

ЧЛЕНИ, ЯКІ ВИПЛАТИЛИ ВПОВНІ ВКЛАДКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

Відд.:
14 Майорчак Анна
22 Сипко Володимир*
42 Ворчак Гелена
45 Шопа Анасіюс*
56 Кметко Мирослав*
63 Сіплій Томас З.*; Вал Володимир*; Югас Володимир*
105 Гарматій Ларта; Лопушанська Марія
113 Фріїман Катерина В.
133 Гріног Анна
153 Тишко Антін; Заячук Катерина
156 Дзядук Анна; Катинський Марія
168 Падляк Енрі
175 Костик Марґарита
218 Павлишин Володимир
221 Маркевич Віра, Михайло М.
243 Коіл Маріянна
276 Чекановський Марія
301 Горбачевський Аандрій, Анна
305 Шавт Луїз Г.*; Андрусишин Анна
308 Зіомбра Іван*
330 Шпурза Анна В.
348 Горбачевський Ярема, Штагура Роберт М.*
379 Венцак Стефанія; Ребек Ксеня
423 Садовський Ярослав*
471 Віляк Василь*

ЧЛЕНИ, АКІ ВІДІЙШЛИ НА БЕЗПЛАТНЕ ПРОДОВЖЕННЯ:

Відд.:
94 Ведзіс Джері*
130 Фенчен Мирон*, Марта, Юрій*

ЧЛЕНИ, ЯКИМ ВИГАСЛА ВАЖНІСТЬ ТЕРМІНОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

Відд.:
42 П'ятничка Лука*
172 Осадчук Роман П.*

ЧЛЕНИ, ЯКІ ПЕРЕЙШЛИ ДО ДЕПАРТАМЕНТУ ДОРОСЛИХ З МОЛОДЕЧИМИ ГРАМОТАМИ (ПЛАТЯТЬ ФОНДИ):

Відд.:
436 Васнлучко Андрій*
451 Верник Марта І.; Корнило Леся

ЧЛЕНИ, ЯКІ ПОМЕРЛИ:

Відд.:
5 Антонишин Сам; Заґродник Стелла
7 Поступак Юрій П.*
15 Сокіл Теодор Т.
22 Горох Володимир*
27 Попович Богдан
39 Фрейда Анна; Вертелецький Євген
42 Познаховська Марія
59 Сендзик Демитрій
67 Смеречняк Нікіфор
70 Слюка Стефан*
91 Литвин Марія
96 Добош Петро 2.
98 Марґам Іван*
102 Клипчак Іван мол.*
114 Ґаванський д-р Роман*; Герасимюк Лукерія 2; Романюк Стефанія
123 Унлак Катерина
133 Наспінська Катерина
146 Огрин Івонна М.
155 Петренка Юлія
161 Гомзяк Стефан
173 Федоркович Мільтон Н.*
184 Козіцька Емілія
192 Фейко Марія
207 Дацишин Анна; Захтирка Марія
211 Макар Доска
221 Гринчишин Павло; Чорний Євгенія
239 Поритко Іван
245 Пустовой Василь
253 Зварич Катерина
256 Вівчар Михайло
266 Варабаш Василь 2.
267 Новосільський Гілярій.
275 Манорек Марія
277 Тесля Володимир; Скорек Антоній*
284 Маґач Петро*
286 Вархол Марія 2.
292 Соломка Ольга; Перецький Михайлина
295 Українець Микола
316 Мілер Іванна 2.
331 Романюк Антоній
336 Колодка Іван
341 Сірий Степан*; Цебринський Гарріф
347 Панас Катерина
351 Заяць Маланка
355 Плекан Марія
358 Павук Ольга; Скоратко Варвара
361 Захарченко Дем'ян
362 Касперський Олекса
368 Леськів Марія 2.
379 Гаврилюк Дмитро 2; Гаванський д-р Роман
382 Тимко Юрій*
383 Сендецький Вероніка 2.
386 Тимочко Параска
387 Гурал Франк
432 Цвігун Иосиф
435 Косбін Іван В.*
437 Савчинський Леонід
441 Кобрин Василь*
460 Макаран Юліян*
490 Кубіда Анна
492 Зебчук Анна

АКЦИДЕНТОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

НОВІ ЧЛЕНИ:

Відд.:
83 Мечник Петро
116 Мізюк Юрій А.
125 Маррес Доменіко В.
143 Саган Марко І.
146 Огрин Клавдія, Марґарита М.
266 Римарук Марія Н.
271 Довжицький Іван П.
331 Сімсон Ярослава С.
334 Ленарт Луїз мол.
360 Крайн Алан
371 Ґарсон Ґарі; Васічко Богдан
401 Даниляк Люба; Ячишин Юрій; Тарновецький Христина Л.
437 Хархаліс Любомир
442 Похмурський Маріяна
465 Чурма Анна
473 Левицький Анна

ЧЛЕНИ, ПРИЙНЯТІ НАНОВО:

Відд.:
8 Луців Едвард А.*
125 Фардиґа Наталка
150 Дяків Михайло*
233 Варнай Марія

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ:

Відд.:
14 Гатала Мирон*, Віктор*, Олександер*; Папура Иосиф В.*
120 Сенчишак Микола
133 Притула Михайло
164 Кейнер Денис С.*
385 Івашкевич Богдан*, Лео*
401 Пасічник Марія; Фітзуляк Віра А.
434 Сеник Данило*
439 Дубневич Стефан Р.*
482 Кріль Марія, Софія

ЧЛЕНИ, ЯКІ ПЕРЕЙШЛИ З ПЕРЕХІДНИМИ ЛИСТАМИ:

Відд.:
13 Коцур Іван В.*

ЧЛЕНИ, ЯКИМ ВИГАСЛА ВАЖНІСТЬ ТЕРМІНОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

Відд.:
102 Молецький Михайло Н.*
432 Манорик Мирослав*

ЗАВВАГА: Зіркою (*) є позначені прізвища тих дорослих членів чоловічої статі, які не платять передплати на газету.

ЗІСТАВЛЕННЯ ЗГІДНО З КЛЯСАМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕПАРТАМЕНТУ МОЛОДІ:

(Стан з 29-го лютого 1980 р.)

Кляса 1-ша	333
Кляса 2-га	183

НОВІ КЛЯСИ:

Кляса Е 18	3507
Кляса Е 20	4677
Кляса Е 65	132
Кляса Р 20	6678
Кляса Р 65	328
Кляса ТР 65	423
Разом:	16.261

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕПАРТАМЕНТУ ДОРОСЛИХ:

(Стан з 29-го лютого 1980 р.)

Старий рід забезп.	30
Кляса О	150
Кляса Т	1761
Кляса W	11212
Кляса Р 20	12494
Кляса Е 20	9520
Кляса Е 65	2661
Кляса Р 65	1591
Кляса DP 60	207
Кляса DP 65	713
Кляса ADD	6848
Кляса Т 10	201
Кляса Т 5	46

ДОРОСЛІ ЧЛЕНИ З МОЛОДЕЧИМИ ГРАМОТАМИ:

Кляса Р 20	474
Кляса Е 20	281
Кляса Р 65	20
Кляса Е 65	42
Кляса Е 18	2
Разом:	48.253

ГОЛОВНИЙ УРЯД УНС

ЧИСЛОВЕ ЗІСТАВЛЕННЯ ПРО РУХ ЧЛЕНСТВА УНСОЮЗУ

	Молодь	Дорослі	АДД	Разом
(Стан з 31-го січня 1980 р.):	21,834	57, 074	6,846	85,754
Активні члени: (Приріст у лютім 1980 р.):				
Нові члени	55	97	20	172
Прийняті наново	26	52	4	82
Прийняті з перех. листами	4	10	—	14
Зміни кляс забезпечення	—	8	—	8
Прийняті з Деп. Молоді		3	—	3
Разом:	85	170	24	279
(Убуток у лютім 1980 р.):				
Суспендовані	15	50	19	84
Відійшли з перех. листами	4	13	1	18
Зміни кляс забезпечення	3	8	—	11
Відійшли до дорослих	1	—	—	1
Померли	1	80	—	81
Вибрали гроші	33	67	—	100
Відійшли з випл. п. сум. заб.	27	32	—	59
Виплатили вповні вкладки забезпечення	19	34	—	53
Відійшли на част. випл. заб.	—	1	—	1
Відійшли на безпл. продовж. забезпечення	1	4	—	5
Вигасла важність забезп.	—	2	2	4
Разом:	104	291	22	417
Члени, які випл. вкладки: (Приріст у лютім 1980 р.):				
Виплачене забезпечення	19	35	—	54
На безпл. продов. забезп.	6	33	—	39
Разом:	25	68	—	93
(Убуток у лютім 1980 р.):				
Померли	1	13	—	14
Вибрали готівку	21	26	—	47
Повернені в актив	3	10	—	13
Вигасло продовж. забезп.	5	5	—	10
Разом:	30	54	—	84
Разом усіх членів УНСоюзу з кінцем лютого 1980 р.:	21,810	56,967	6,848	85,625

УВАГА

яку кожний відділовий урядовець і член УНСоюзу повинен прочитати і відповідно до неї достосуватись

Ті повнолітні члени та члени Молодечого Департаменту, що тут проголошені в рекорд. звіті за лютий 1980 р. суспендовані, можуть бути ПРИЙНЯТІ наново в члени УНСоюзу, якщо зголосяться до секретарів своїх Відділів і заплатять за час суспензи залеглі вкладки, бо інакше члени будуть позбавлені всіх членських прав, запомог і привілеїв за вийнятком тих прав, які є досі застережені грамотою і статутом. Те саме відноситься також до тих членів, які впродовж лютого 1980 р. взяли перехідні листи і ще досі не зголосилися до інших повноправних Відділів УНСоюзу.

ВОЛОДИМИР СОХАН,
головний секретар

Марія Дольницька у Філядельфії

Тому що мало з живучих осіб пам'ятає про перебування в Америці Марії Дольницької, а тепер вийшла її монографія (Володимир Попович „Свобода", 18-го грудня 1979), крім цього появилася стаття Ольги Войценко у „Жіночому Світі" з грудня 1979 року, то хочу поділитися моїм коротким спомином про побут Марії Дольницької у Філядельфії.

Марія Дольницька приїхала до Америки до сестри і швагра о. В. Даниловича, пароха в Нюарку, Н. Дж. З її оповідання пригадую собі, що старалась увійти в контакт з американськими мистцями, але не мала успіху і жадних зв'язків тому не нав'язала. Пояснювала собі це тим, що галузь її мистецтва, — емаль — була мало відома в Америці і серед нашого загалу.

Справді, в тому часі, коли вона приїхала, було велике безробіття, яке одідичило назву „депресія". До Філядельфії вона приїхала в 1924 році і була там, оскільки пам'ятаю, аж до виїзду до Европи 1925 року. Мешкала в родині Джмеликів напроти української католицької катедри при вул. Френклін. Там вона мала свою студію велику просторну кімнату.

Тому що ми жили в сусідстві, я скоро з нею запізналась і ми стали добрими приятельками. В літні гарячі дні ми їздили разом на „вікенди" до Міллвілл, Ню Джерзі. Там жило і живе кілька наших фармерів. Сама ж околиця мала багато мочарів і тому там була сила комарів. Через те ми там ніколи не були довше, як два-три дні. Роки пізніше уряд вичистив ці мочарі, що були відомі в цілій околиці.

Як пише Ольга Войценко, „середовище в Америці не сприяло їй у дальшому мистецькому рості і не давало їй матеріяльного забезпечення". Дехто з нашої інтелігенції, особливо д-р Лука Мишуга, старалися через різні зв'язки помогти їй у її трудноцах, та це було без більшого успіху. Д-р Мишуга жив тоді у Філядельфії і провадив „Об'єднання". Це була організація, через яку ішли наші пожертви до Галичини.

За стараннями д-ра Мишуги вона дістала працю намалювати ікону Божої Матері в Йонкерсі, Н. Й., де парохом був о. Сполітакевич. Коли б хтось поцікавився і поїхав до нашої католицької церкви в Йонкерсі, то певно знайшов би там ту ікону. Вірю, що д-р Мишуга полишив по собі можливо якусь її емаль. Не від речі буде тут згадати, що Марія мала замовлення на працю між нашими громадами, наприклад, малювання церкви, куртин до церков і народних домів, але та праця їй не відповідала. Тому що галузь її мистецтва була емаль, то малювання ікони давалося їй поволі. Ми з чоловіком час від часу заходили до її студії, щоб переконатися, як далеко посунулось те малювання.

Щождо побуту артистки-малярки в інших американських містах, про що згадує О. Войценко, зовсім собі не пригадую її успіхів чи невдач. В кожному разі часи, в яких артистка прибула до Америки, були дуже несприятливі з огляду на кризу американської економіки.

В тих роках прибув до Америки відомий наш скрипаль маестро Роман Придаткевич. Стрінула я його власне у студії моєї приятельки Марії Дольницької. З виїздом мисткині до Відня в 1925 році, після двох або трьох карток від неї нитка нашої кореспонденції, а з нею і приязні урвалася. Хай цей мій короткий спомин про нашу мисткиню-емальєрку буде ще однією квіткою до вінця її слави.

Марія Демидчук-Чучман

Вступайте в члени УНСоюзу!

МІСЯЧНИЙ ЗВІТ ГОЛОВНОГО КАСИРА УНСОЮЗУ

ЗА МІСЯЦЬ ЛЮТИЙ 1980 РІК

ПРИБУТКИ:

Вплати вкладок усіх кляс Життьового Забезпечення

Відділ	Заплатив
2	244.01
3	119.59
4*	280.37
5	1,760.68
6	519.79
7*	720.02
8	1,666.42
9	127.96
11	50.99
12	341.97
13	1,024.59
14	1,992.54
15	666.93
16	433.25
17	184.99
18	51.48
19	349.31
20	2,074.51
21*	786.37
22*	1,859.92
23	544.78
24	54.98
25	2,020.46
28	56.38
29	308.23
30	90.36
31	86.29
32	866.61
34	419.16
35	173.91
36	325.31
37	629.70
38	586.03
39	1,633.64
40	445.44
41	75.06
42	2,105.80
43	497.94
44*	171.37
47*	3,332.55
48	132.51
49	319.35
51	477.30
52	138.10
53	715.58
54	159.57
55	505.49
56	591.77
57	1,133.45
58	247.61
59	795.17
62	31.21
63	1,732.30
64	180.28
65	158.76
66	130.49
67	205.01
69	82.54
70	813.89
72	19.98
73	113.23
74	23.86
75	653.11
76	658.17
78	526.78
79*	413.48
82	436.28
84	51.82
86	767.49
87	323.40
88	1,669.73
90	387.33
92	17.93
93	339.86
94	2,637.94
96*	1,420.97
97	98.94
98	95.77
99	155.40
100	175.57
101	116.42
102	971.35
103*	86.29
104	451.32
105	519.50
106*	2,248.67
107	260.31
108	25.75
109	149.45
112	496.66
113	479.03
114	2,159.64
116	698.14
119	161.10
120	383.42
122	78.43
123	409.87
124	102.16
125	371.00
126	253.17
127	1,675.24
128	194.70
129*	209.29
130	402.51
131*	961.60
132	83.88
133	653.99
134	218.09
135*	17.30
136*	396.67
137	460.43
138	100.70
139	158.71
140	300.62
141*	25.31
142	302.90
144	257.09
145	65.90
146*	2,281.20
148	254.65
149	63.09
150	223.61
151	197.41
152	73.89
153*	7,944.43
155	2,200.00
156*	474.24
157*	275.23
158	756.44
161	1,338.81
162	58.17
163	2,195.56
164	706.80
165*	982.85
167	144.04
168	264.15
169	431.92
170	1,219.75
171	826.59
173	751.30
174	1,164.43
175	472.86
176*	698.32
177	335.83
178	224.81
179	264.24
180	593.56
182	628.99
183	1,126.13
190*	11.58
191	1,449.46
192	196.80
193	34.39
194	2,533.76
195	7.56
196	8.24
200	1,089.67
201	17.73
202	24.59
203*	136.53
204	1,857.85
205*	229.77
206	388.61
207	110.38
209	64.53
211	148.09
212*	147.09
214	386.26
215	8.56
217	1,271.82
218	148.00
220	771.23
221	2,264.05
222*	463.58
223	186.04
224	325.62
225	4.22
226	403.41
228	33.56
230	864.03
231*	265.36
233	1,039.38
234	430.97
235	408.89
236	355.43
237*	818.15
238	605.71
240	2,317.82
241	87.09
242	841.37
243	204.36
244	5.28
245	788.71
247	327.12
248	65.29
250	802.35
251*	1,058.12
253	146.52
254	636.39
256*	735.62
257*	2,754.91
258	29.36
259	553.03
260	56.45
261	421.65
263	71.99
264	137.24
265	74.46
266	1,743.96
267*	1,199.75
268	436.57
269	250.89
270	679.14
271*	1,243.35
274*	369.73
275	93.86
276	748.78
278	135.26
279	32.24
280	51.53
281	619.61
282	252.02
284	133.75
285	501.45
286	615.31
287*	1,086.61
288	462.83
289*	420.10
290	93.43
291	317.04
292	1,637.13
293	1,024.18
294	23.10
295	550.17
296	93.23
297*	97.90
299	87.75
301	374.28
302*	74.26
303	406.74
305*	699.57
306	172.38
307	599.51
308	8.45
309	23.64
312	90.24
313	16.52
316	1,662.95
317	261.18
318	164.15
319*	74.06
320	506.55
321	570.00
322	487.81
323*	468..96
324	155.80
327	1,342.09
328*	700.49
330	346.17
331*	662.24
332	353.57
333	70.19
334	458.44
335*	74.29
336	779.24
337	699.33
338	342.48
340*	196.86
341*	610.11
342*	281.13
343	277.00
344	421.43
346	1,198.85
348	379.65
349	1,125.23
350	393.01
351	145.82
352	506.73
354	96.92
355	153.64
356	342.77
357	4.35
360	702.41
361*	1,787.45
362*	589.94
363	55.48
364	632.83
367	1,172.15
368	1,131.39
369	207.58
370	478.30
371	1,156.45
372	1,014.72
373	157.91
375	996.99
376	6.87
379	3,166.34
382	237.18
383	532.35
385	1,141.75
386*	696.36
389*	63.02
390*	361.09
394	103.85
397*	1,233.74
401	346.27
402*	932.21
406	377.02
407	1,082.66
409	298.62
411	100.90
412	176.64
413	122.52
416	233.26
418	232.67
419*	23.48
421	505.57
422	944.50
424	587.10
426	36.19
427*	4,534.81
429	43.91
430	1,336.20
432	2,452.31
433	187.06
434	492.94
435*	104.00
436	323.23
437	843.88
438	164.64
439	885.13
440	802.74
441	660.68
442	528.15
443	10.64
444	1,264.59
445	837.67
446*	136.12
448	617.92
450	673.27
451	1,243.78
452	569.86
453	24.14
456	79.28
457	615.84
458	882.35
459	344.31
460	216.72
462	84.74
463*	738.44
434	282.75
465	1,539.00
466	53.37
468*	729.09
469	182.21
470	21.57
471	668.41
472	458.50
473	2,032.51
474	63.43
476	30.63
477	52.75
479*	108.02
480	195.78
481	526.83
482	51.13
484	884.29
485	331.18
487	98.01
488	67.09
489*	2,289.46
490	347.98
492*	2,105.13
494*	137.46
496	33.03
497*	1,005.37
499	18.01
500	17.36
501	23.06
502*	693.50
503	562.96
505	358.09
506	141.74

Вкладки зібрані в усіх клясах Життьового Забезпечення $222.137.61

Вступайте в члени УНС!

Вплати вкладок Акцидентового Забезпечення

Відділ	Заплатив
3	11.00
4*	20.00
5	12.20
6	47.10
8	37.00
11	29.40
13	20.20
14	48.90
16	10.40
17	8.55
20	19.15
21*	45.00
22*	179.20
25	50.65
29	9.20
32	71.60
34	27.70
35	3.65
37	4.65
39	12.20
41	9.20
42	41.40
44*	2.20
47*	335.65
49	37.30
51	21.70
55	8.30
59	3.60
62	.85
66	12.20
70	9.20
75	11.65
76	46.40
78	36.15
79*	21.80
82	9.20
86	12.20
88	30.00
90	19.95
93	.85
94	60.10
96*	10.05
102	5.95
104	6.55
105	22.00
106*	87.00
108	.85
114	14.45
116	16.20
120	12.65
123	16.70
124	1.70
125	5.70
127	9.20
129*	2.45
130	12.20
131*	61.90
133	26.55
138	4.55
139	12.50
142	4.40
146*	264.85
149	25.00
150	9.20
153*	97.05
157*	1.90
158	127.70
164	29.00
166	2.90
168	1.00
170	24.95
171	38.40
173	35.50
174	102.75
175	7.20
177	25.00
180	1.05
182	2.90
183	32.80
191	1.10
194	44.70
200	18.40
204	38.20
206	29.00
207	4.85
209	44.00
214	28.35
220	1.70
221	153.65
230	16.55
231*	2.55
233	58.05
234	7.65
236	11.10
237*	26.20
238	2.45
240	141.60
242	18.70
245	26.20
247	1.00
248	11.00
251*	26.80
253	13.95
254	9.20
256	11.00
257*	39.35
261	7.50
263	1.45
264	12.20
266	44.00
267*	95.60
270	18.35
271*	29.20
278	11.55
282	10.45
287*	65.90
289*	30.60
291	4.80
292	1.70
293	42.00
295	23.20
301	41.15
303	23.20
305*	9.20
307	56.00
309	4.25
316	12.60
317	17.60
318	12.20
320	66.45
322	9.20
327	63.80
328*	8.10
330	11.00
331*	8.50
332	2.45
333	1.05
334	57.20
337	21.80
338	1.00
340*	5.00
341*	65.50
344	18.90
346	86.65
348	2.45
349	69.70
350	15.80
352	14.00
360	45.35
361*	12.55
362*	11.00
364	11.00
367	37.20
369	3.95
371	63.90
372	11.00
375	31.00
383	12.20
385	30.75
386*	24.80
389*	11.00
401	61.20
402*	62.50
406	9.20
407	93.25
411	3.20
412	20.20
416	28.60
418	21.40
421	62.00
422	15.20
424	1.10
427*	45.15
430	76.40
432	41.80
434	20.20
436	4.80
437	17.40
439	30.85
440	24.50
441	90.00
442	26.20
443	1.35
444	18.70
445	42.80
446	14.00
448	17.30
450	8.75
451	55.40
452	18.40
456	22.80
462	19.40
464	16.40
465	58.05
467	4.80
468*	17.40
471	22.00
472	31.55
473	25.00
474	11.00
479*	31.80
481	9.20
484	10.30
487	9.20
489*	31.30
492*	17.30
497*	49.40
500	1.10
502*	9.60
503	18.90
506	42.20

Вкладки зібрані в клясі Акцидентового Забезпечення $6,103.15

ВИПЛАТИ ПОСМЕРТНИХ ЗАПОМОГ В МІСЯЦІ ЛЮТОМУ 1980 Р.

Відд.	Прізвище, Ім'я	Сума
4	Шабельський Іван	$500.00
5	Загродник Стелла	1,000.00
13	Спіяк Стефан	1,000.00
20	Крук Микола	500.00
22	Горох Волод.	1,000.00
39	Фрайда Анна	750.00
56	Федаш Петро	500.00
59	Сендзік Дмитро	1,500.00
67	Смеречняк Никифор	1,000.00
70	Слука Стефан	1,000.00
96	Добош Петро	1,000.00
96	Добош Петро	1,000.00
112	Левицька Катерина	500.00
114	Д-р Ґаванський Роман	1,000.00
114	Герасимюк Люкерія	500.00
114	Герасимюк Люкерія	500.00
114	Репа Корній	500.00
114	Репа Корній	500.00
114	Шамота Софія	500.00
122	Семеґен Анна	500.00
123	Угляк Катерина	1,000.00
125	Фливко Єва	1,000.00
133	Наспінська Катерина	1,000.00
146	Огрин Іванна	2,000.00
161	Гомзяк Стефан	1,000.00
173	Федорович Мільтон	500.00
179	Дмитришин Михайло	1,000.00
200	Кузенко Тимко	1,000.00
207	Дацишин Анна	500.00
207	Затирка Марія	1,000.00
211	Макар Доська	500.00
221	Гринчишин Павло	500.00
221	Онушко Анастазія	500.00
228	Віслоцький Марія	1,000.00
238	Кучер Сем	500.00
239	Поритко Іван	500.00
251	Молодило Петро	1,000.00
253	Зварич Катерина	250.00
256	Вівчар Михайло	500.00
261	Смижук Стефан	5,000.00
261	Смижук Стефан	3,000.00
264	Кочірка Марія	500.00
266	Барабаш Василь	1,000
266	Барабаш Васлиь	1,000.00
277	Тесля Волод.	500.00
275	Манорек Марія	1,000.00
277	Скорек Антоній	1,000.00
288	Зарудний Катерина	1,000.00
291	Заґуляк Стефан	1,000.00
291	Заґуляк Стефан	1,000.00
291	Заґуляк Стефан	1,000.00
301	Думанчук Анна	500.00
301	Думанчук Анна	500.00
301	Кулинич Марія	1,000.00
316	Міллєр Іванна	500.00
316	Міллєр Іванна	1,000.00
323	Палатенуш Йосиф П.	2,000.00
323	Палатенуш Йосиф П.	2,000.00
341	Мудрий Петро	1,000.00
341	Цебринський Гаррі	1,000.00
343	Андрушін Анна М.	500.00
345	Тотський Семен	500.00
345	Тотський Семен	500.00
352	Жуль Марія	1,000.00
364	Бохонок Стефан	1,000.00
368	Леськів Марія	500.00
368	Леськів Марія	500.00
379	Гаврилюк Дмитро	500.00
379	Гаврилюк Дмитро	500.00
379	Сачавський Михайло	250.00
382	Тимко Юрій	500.00
383	Сендецький Вероніка	500.00
383	Сендецький Вероніка	500.00
385	Ковалів Михайло	500.00
399	Долідо Павло	750.00
414	Ґрайґер Дороті	500.00
423	Верес Роман	1,000.00
432	Верес Ольга	500.00
448	Вритан Стефан	300.00
460	Макаран Юліян	1,000.00
497	Полюян Семен	500.00
Разом:		$69,300.00

ВИПЛАТИ ЗАПОМОГ З БРАТСЬКИХ ФОНДІВ ЗА МІСЯЦЬ ЛЮТИЙ 1980 Р.

Відд.	Прізвище, Ім'я	Сума
13	Слободян Катерина	$30.00
20	Когут Семко	15.00
20	Кошій Йосип	30.00
33	Біляс Мирослав	30.00
33	Бурдик Роза	30.00
39	Зельський Марія	30.00
44	Петрик Марія	30.00
83	Дмитруш Анна	30.00
83	Паразяк Іван	30.00
99	Валіґун Марія	30.00
106	Надзікевич Олекса	30.00
112	Поданий Надія	30.00
123	Пециль Єва	30.00
123	Мрикало Катерина	30.00
127	Школьний Олекса	30.00
131	Верещак Аполіна	30.00
131	Камінський Іван	30.00
146	Баран Катерина	30.00
146	Томяк Іван	30.00
168	Лопушанська Анна	30.00
171	Доннелі Давид І.	30.00
192	Попіль Павло	30.00
194	Коршовська Стефанія	30.00
200	Васльо Катерина	30.00
204	Носалик Павлина	30.00
204	Захарко Катерина	30.00
221	Деркач Василь	30.00
221	Годованець Ярема	30.00
233	Шевчук Теодор	30.00
245	Шульґа Стефан	30.00
270	Кашіцький [illegible]	30.00
276	Роман Марія	30.00
276	Роман Ярослав	30.00
277	Цюпка Василь	30.00
287	Ґловяк Анна	30.00
288	Ковч Анна	30.00
292	Дзядик Катерина	30.00
324	Подоляк Іван	30.00
345	Ясенюк Волод.	30.00
353	Романишин Стефан	30.00
364	Пєкна Марія	30.00
367	Губара Наталка	30.00
367	Зелес Ярослава	30.00
371	Луців Анна	30.00
371	Новгородська Катерина	30.00
382	Курчок Анна	30.00
387	Олійник Галина	30.00
397	Кемен Василь	30.00
397	Войтович Єлизавета	30.00
430	Бачмага Антін	30.00
430	Почарський Софія	30.00
432	Сабат Волод.	30.00
434	Кальба Нестор	30.00
484	Шеєнко Єлизавета	30.00
Разом:		$1,605.00

ПРИБУТКИ ЗА МІСЯЦЬ ЛЮТИЙ 1980 РОКУ

Членські вкладки		$228.240.76
Відсотки:		
Бондів	213.835.99	
Гіпотечних позичок	13.197.35	
Членських позичок	1.206.94	
Банків	11.31	
Від позички для УНК Дому УНСоюзу	2.156.25	
	Разом:	$ 230.407.84
Прибутки:		
Реальність в Кергонксоні, Н. Й.	3.474.15	
Книгарня і друкарня	65.835.58	
Звороти:		
Коштів за телефон	3.70	
Коштів друків і приборів	2.82	
Податків від заморгеджованих реальностей	.722.00	
Федеральних і стейтових податків та соціяльного забезпечення працівників	11.374.19	
Канадських податків і пенсійних оплат працівників	79.48	
Премії шпитального забезпечення	546.64	
	Разом:	$ 12.728.89
Різні прибутки:		
Пожертви для Стипендійного Фонду	9.00	
Перенос до Сирітського Фонду	250.00	
Пожертви до Фонду Наглої Потреби	6.002.20	
	Разом:	$ 6.261.20
Інвестиції:		
Сплачено гіпотечних позичок	30.289.67	
Сплачено членських позичок	2.417.41	
	Разом:	$ 32,707.08
Разом прибутки за лютий 1980 р.:		**$ 579.655.50**

ВИДАТКИ ЗА ЛЮТИЙ 1980 РОКУ

Виплата членам:		
З Сирітського Фонду	2.019.82	
Грошові звороти	30.953.56	
Посмертні допомоги	69.300.00	
За дозрілі вивінувальні грамоти	53.036.00	
Вкладки за дітей, яких родичі померли	325.70	
Допомоги з Фонду Братського	1,605.00	
Премії за реасекурацію	863.97	
	Разом:	$ 158.104.05
Видатки:		
На реальності в Кергонксоні, Н. Й.	8.802.81	
На реальності в Джерзі Сити, Н. Дж.	1.997.23	
Книгарні і друкарні	66.262.07	
Організаційні видатки:		
Оголошення	644.36	
Лікарське бадання нових членів	73.40	
Кошти подорожей обласних організаторів	738.72	
Кошти обласних засідань	3.877.15	
Винагорода обласних організаторів	5,500.00	
Винагорода Відділових секретарів	105.64	
	Разом:	$ 10.939.27
Платні, забезпечення і податки:		
Канадські податки і пенсійні оплати працівників	3.30	
Премії за шпитальне забезпечення працівників	8,516.03	
Пенсійна оплата працівників	433.33	
Платня головних урядовців	8,416.65	
Платня працівників	30.889.35	
Федеральні і стейтові податки та соціяльне забезпечення працівників	10,920.38	
	Разом:	$ 59.179.04
„Свобода" за орган		28.600.00
Загальні адміністративні видатки:		
Загальні канцелярійні видатки	1,196.27	
Поштові оплати	910.00	
Обслуга машин	1,517.02	
Телефон	1,227.96	
Загальні кошти подорожей	1,003.61	
Кошти друків і приборів	2,589.80	
Кошти інвестицій	50.00	
Кошти канадської канцелярії	256.72	
Меблі і машини	80.98	
Відсотки від закуплених бондів	1,457.06	
Оплати від асекураційних урядів	412.32	
Вкладки до Братських Конгресів	60.00	
	Разом:	$10.761.74
Різні видатки:		
Стипендії	250.00	
Податки від заморгеджованих реальностей	3,437.02	
	Разом:	3,687.02
Інвестиції:		
Уділено позички на підклад грамот	12,156.94	
Закуплено бонди	292,500.00	
Закуплено електронічні й друкарські машини	6,989.33	
	Разом:	$ 311,646.27
Разом видатки за лютий 1980 р.:		**$ 659,979.50**

Визначний меценат ФКУ — Павло Беца

Павло і Феня Беци

Лорейн, Огайо (Комітет ФКУ). — Панство Павло і Феня Беци, пожертвували великий дар, суму на 21 тисячу долярів, на Гарвардський центр українських студій. І це не перший дар — подружжя Беци жертвують часто і багато й на інші цілі.

Павло Беца народився 19-го травня 1916 року в селі Воловець на Закарпатті в гірській бідній родині. Батько його згинув при кінці Першої світової війни, а малий Павло ріс і виховувався серед убозтва карпатського села під доглядом матері й найстаршого брата.

Не легко було вдовиці матері виживити четверо дітей на кусочку гірського поля. Вже в дитячому віці малий Павло зрозумів, що у Воловці немає для нього жадної життєвої перспективи і тому в 14 років покинув рідне село та мандрував на Чехо-Словаччину шукати кращої долі.

Виснажений до краю голодом і холодом він найнявся сільським робітником до багатого чеха і працював кілька років на господарстві. Ця праця, хоч давала йому прожиток, не задовольняла його молодих прагнень до знання й освіти. Тому він залишив господарство і поїхав до Праги з надією, що там знайде кращу працю та освіту.

Але реальна дійсність у молодій чехо-словацькій державі допровадила молодого Павла до зневіри й розпуки. Це були найтяжчі часи в його житті. Державні закони не дозволяли працювати чужинцям. Почалося справжнє жебраче життя з ночівлями під мостами та постійним голодом серед босяків.

У цих невідрадних життєвих умовах Павло віднайшов у Празі українську еміграційну громаду, яка після програних визвольних змагань була згуртована при тов. „Просвіта". Тут якраз виснажений до краю фізично і душевно, Павло знайшов порятунок і скромний прожиток, працюючи принагідно. В Празі при „Просвіті" українські студенти організували різні курси.

Павло з великою охотою брав участь у цих вечірних курсах і завдяки їм здав іспит зрілости.

В час змагань Карпатської України за незалежність він повністю віддав себе боротьбі за самостійність цієї вітки України — Срібної Землі. В рядах Карпатської Січі Павло Беца скоро визначився і став військовим ройовим командиром. У дальшій своїй Одіссеї пройшов мадярський полон. В 1939 році втік з полону в Галичину і як член ОУН жив у підпіллі аж до приходу большевиків на Західню Україну. Зимою цього самого року з доручення проводу ОУН перейшов нелегально кордон до Кракова, де гуртувалася нова українська еміграція.

До вибуху німецько-російської війни виконував всякі організаційні доручення, а при тому принагідно доповнював свою освіту.

Під час німецько-большевицької війни повернувся до Західньої України в рядах ОУН виконував доручення організації на Підкарпатті — Лавгин, Микуличин. В Микуличині одружився — та скоро опісля потрапив у німецьку тюрму. Доля одначе дозволила йому вижити в тюрмах Станиславова й Львова та пережити страхіття гітлерівських концтаборів Авшвіцу і Матгавзену.

З приходом американців до Европи по капітуляції Німеччини Павло Беца вийшов на волю і включився в життя української еміграції. Вже на волі пережив ще один удар — згинула його дружина, яку залишив у Галичині.

В 1950 році емігрував до Америки й поселився на постійно в Лорейні, Огайо.

Тут на новому терені знову поринув в українське громадське життя, ставши провідним і зразковим членом УККА, Українського Народного Дому, Кредитівки, СУМА й Фонду Катедр Українознавства.

В Лорейні одружився вдруге. Разом з дружиною Фенею тут тяжко працюють, живуть скромно, але зі своїх ощадностей щедро жертвують на добродійні цілі української громади.

Один з їх благородних вчинків — це даток у висоті 21,000.00 долярів на Гарвард, про що згадано на початку допису. Даруючи цей щедрий дар п. Павло Беца заявив: „Жертвуємо цю суму грошей на Український Гарвард не тільки з почуття патріотизму і громадського обов'язку, але також з переконанням, що через науку — до держави в теперішньому часі. Наука — це найважливіша зброя проти русифікації і винародження. Український Гарвард — це бастіон творчої наукової думки, української історичної пам'яти та української ідентичности. Український Гарвард вирощує молодих учених, які відроджують все те, що окупант ограбив з нашої культури в Україні.

Ці слова п. Павла Беци — це найкраща характеристика і його самого. Пожертва п-ва Беців на Український Гарвард повинна бути заохотою для кожного свідомого українця — емігранта.

ЗІСТАВЛЕННЯ ГОТІВКИ:

Готівка з кінцем січня 1980 р.	387,418.92
Прибутки за лютий 1980 р.	579,655.50
Разом:	$ 967,074.42
Видатки за лютий 1980 р.	659,979.50
Разом готівка з кінцем лютого 1980 р.:	**$ 307,094.92**

БАЛЯНС:

СТАН ЧИННИЙ:

Готівка	$ 307,094.92
Бонди	31,749,421.83
Уділи	556,361.44
Гіпотечні позички	2,279,191.82
Позички на грамоти	580,930.40
Реальності	696,454.45
Друкарські й елект. машини	202,768.07
Позичка для УНК Дому УНС	8,000,000.00
Разом:	**$44,372,222.93**

СТАН ДОВЖНИЙ:

Фонди:	
Забезпеченеві	$43,613,600.18
Братські	143,216.81
Сирітський	242,680.79
Захисту	304,403.35
Наглої Потреби	68,321.80
Разом:	**$44,372,222.93**

УЛЯНА ДЯЧУК,
головний касир

ЗВІДОМЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ВІДДІЛУ УНСОЮЗУ

ЗА МІСЯЦЬ ЛЮТИЙ 1980 РІК

ЗДОБУТКИ ОКРУГ УНСОЮЗУ У ЛЮТІМ 1980 РОКУ

П.Ч. Округа (осідок)	Кількісь Відділів	Придбано чл. у лютім	Разом у 1980 р. членів	на суму	АДД
ОКРУГИ ПЕНСИЛЬВЕНІЇ					
Філядельфія	40	27	44	$ 94,500	7
Піттсбурґ	18	7	14	23,500	—
Шамокин	21	4	11	22,000	—
Алентавн	12	2	2	10,000	1
Скрентон	7	—	3	7,000	1
Вілкс Бери	9	3	4	11,000	—
Разом:	107	43	78	$ 168,000	9
ОКРУГА МЕРИЛЕНДУ					
Балтімор	9	—	1	$ 5,000	
ОКРУГИ НЮ ЙОРКУ					
Ню Йорк	33	8	18	$ 37,000	—
Сиракюзи-Ютика	14	9	10	16,000	1
Рочестер	10	6	10	14,500	1
Трой	7	9	10	16,000	1
Боффало	9	2	9	37,000	4
Разом:	73	34	57	$ 120,500	7
ОКРУГИ НЮ ДЖЕРЗІ					
Нюарк	22	9	15	$ 29,500	2
Джерзі Ситі	11	10	18	41,000	—
Перт Амбой	13	4	5	19,000	—
Пассейк	6	2	2	2,000	—
Разом:	52	25	40	$ 91,500	2
ОКРУГИ ІЛЛИНОЙ, МИШИГЕН І ОГАЙО					
Чікаґо, Ілл.	34	11	27	$ 44,000	3
Детройт, Миш.	20	14	22	97,500	2
Клівленд, Огайо	21	2	11	30,500	3
Янґставн, Огайо	9	1	1	500	—
Разом:	84	28	61	$ 172,500	8
ОКРУГИ НОВОЇ АНГЛІЇ					
Ню Гейвен, Конн.	18	7	10	$ 14,000	—
Бостон, Масс.	6	1	1	2,000	—
Вункасет, Р. Ай.	6	—	2	6,000	1
Разом:	30	1	13	$ 22,000	1
ОКРУГИ ЗАХІДНИХ СТЕЙТІВ АМЕРИКИ					
Централька	6	—	3	$ 3,000	—
Міннеаполіс, Мінн.	6	1	4	25,000	1
Ст. Луїз, Мо.	5	2	5	7,000	—
Разом:	17	3	12	$ 35,000	1
Необ'єднані Відділи в Америці	21	1	1	$ 5,000	—
ОКРУГИ КАНАДИ					
Торонто, Онт.	25	19	25	$ 74,000	6
Монтреаль, Квеб.	8	7	10	31,000	3
Ніяґара, Онт.	9	2	5	8,000	
Захід Канади	19	2	5	18,000	
Разом:	61	30	45	$ 131,000	9
Загальна сума:	454	172	308	$ 750,500	37

ЗДОБУТКИ ОРГАНІЗАТОРІВ УНСОЮЗУ ПО ОКРУГАХ У ЛЮТІМ 1980 РОКУ

Ч.В.	Організатор	Придбав у лютім	Сума забезпечення	АДД	ТР-65	Разом у 1980 р.
	ОКРУГА АЛЕНТАВН					
145	Анна Мандзюк	2	$ 10,000	1 АДД		2
	ОКРУГА БОСТОН					
374	В. Гетьманський	1	$ 2,000			1
	ОКРУГА БОФАЛО					
360	І. Гаврилюк	2	$ 10,000	1 АДД		9
	ОКРУГА ЧІКАҐО					
33	Софія Оріх	1	$ 1,000			1
114	Ольга Бережан	2	3,000			2
125	Левка Паньків	2	$ 6,000	1 АДД		2
221	М. Карачевський	2	2,000			2
301	П. Врублівський	1	1,000			3
379	М. Семків	3	2,000			2
	Разом:	11	$ 15,000	1 АДД		
	ОКРУГА КЛІВЛЕНД					
112	Марія Капраль	1	$ 1,500			3
334	Стефанія Боганек	1	5,000	1 АДД		1
	Разом:	2	$ 6,500	1 АДД		
	ОКРУГА ДЕТРОЙТ					
75	Б. Верещинський	1	$ 2,000			2
94	Р. Татарський	2	6,000			3
146	Г. Корб'як	6	$ 35,000	2 АДД		6
174	А. Слюсарчук	4	9,500			7
235	М. Бобер	1	5,000			1
	Разом:	14	$ 57,500	2 АДД		
	ОКРУГА ДЖЕРЗІ СИТІ					
25	Квітка Стецюк	3	$ 4,000			7
170	Галина Вілик	1	5,000			—
	В. Вілик	4	6,000			6
281	М. Дворський	1	1,000			1
287	В. Ясінський	1	1,000			1
	Разом:	10	$ 17,000			
	ОКРУГА МІННЕАПОЛІС					
487	М. Денисюк	1	$ 5,000			1
	ОКРУГА МОНТРЕАЛЬ (Канада)					
434	М. Дідух	1	$ 5,000			—
	Олександра Дольницька	2	2,000			3
465	Текля Мороз	2	6,000	1 АДД		3
473	Віра Ваніт	2	10,000	1 АДД		4
	Разом:	7	$ 23,000	2 АДД		
	ОКРУГА НЮАРК					
14	М. Отрок	1	$ 3,000			1
20	В. Сенежак	1	1,000			1
76	Юлія Демчук	1	500			1
172	В. Осадчук	1	1,000			4
371	Ю. Варанюк	5	16,000	2 АДД		5
	Разом:	9	$ 21,500	2 АДД		
	ОКРУГА НЮ ГЕЙВЕН					
59	Т. Сливінський	1	$ 1,000			3
254	В. Романишин	3	3,000			3
277	С. Кравець	1	1,000			1
350	Т. Фінів	1	1,000			1
370	В. Ґіна	1	1,000			1
	Разом:	7	$ 7,000			
	ОКРУГА НЮ ЙОРК					
16	М. Москаль	1	$ 1,000			1
86	І. Серант	1	5,000			1
194	М. Юзенів	1	3,000			2
204	В Палідвор	1	5,000			3
212	А. Баранкевич	1	1,000			1
256	К. Безкоровайний	1	1,000			—
	В. Недошитко	1	1,000			3
267	Гльорія Толопка	1	1,000			3
	Разом:	8	$ 18,000			
	ОКРУГА НІЯҐАРА (Канада)					
458	Д. Пиц	2	$ 3,000			
	ОКРУГА ПАССЕЙК					
42	П. Головачук	1	$ 1,000			1
182	Г. Клименко	1	1,000			1
	Разом:	2	$ 2,000			
	ОКРУГА ПЕРТ АМБОЙ					
344	Олександра Яворська	1	$ 5,000			1
353	В. Оріховський	1	10,000			—
	Дарія Оріховська	1	2,000			2
372	Софія Лонишин	1	1,000			2
	Разом:	4	$ 18,000			
	ОКРУГА ФІЛЯДЕЛЬФІЯ					
83	А. Кушнір	1	$ 1,000			
	С. Гавриш	1	5,000	1 АДД		5
116	С. Шилькевич	4	9,500	1 АДД		4
128	М. Глова	1	1,000		1 ТР	
153	І. Скіра	1	2,000			1
163	Т. Дуда	1	1;000			
245	М. Мартиненко	1	1,000		1 ТР	1
261	П. Аркотин	6	7,000		5 ТР	6
331	С. Гавриш	2	8,000	1 АДД		1я
	М. Семенюк	1	5,000			3
352	Я. Щербак	1	1,000			1
362	Ф. Петрик	1	500			1
375	І. Данківський	1	1,000			2
397	М. Нич	1	1,000			1
422	Ю. Будерацький	1	1,000		1 ТР	
430	І. Кінгницький	1	1,000			1
479	М. Мізак	2	6,000			5
	Разом:	27	$ 51,500	3 АДД	8 ТР	
	ОКРУГА ПІТТСБУРҐ					
53	К. Сачко	1	$ 2,000			
	Д. Головатий	1	1,000			2
56	П. Коґут	2	6,000			3
63	М. Турко	1	3,000			2
126	І. Шеліґа	1	1,000			1
161	А. Джула	1	1,000			1
	Разом:	7	$ 14,000			
	ОКРУГА РОЧЕСТЕР					
217	Т. Кубарич	2	$ 1,500			2
367	В. Попович	2	2,000			4
437	М. Малинівський	2	7,000	1 АДД		3
	Разом:	6	$ 10,500	1 АДД		
	ОКРУГА ШАМОКИН					
7	Олена Словік	1	$ 10,000			1
242	И. Чабан	1	3,000			5
305	Маргарета Гентош	1	1,000			2
333	Марція Боберська	1	1,000			1
	Разом:	4	$ 15,000			
	ОКРУГА СИРАКЮЗИ-ЮТИКА					
271	І. Чопко	9	$ 15,000	1 АДД		9
	ОКРУГА ТОРОНТО (Канада)					
401	Т. Волошин	15	$ 47,000	3 АДД		15
432	Б. Зорич	1	1,000			1
439	В. Зацерковний	2	6,000			2
442	С. Левицький	1	5,000	1 АДД		1
	Разом:	19	$ 59,000	4 АДД		
	ОКРУГА ТРОЙ					
13	П. Шевчук	1	$ 1,000			2
57	М. Савків	1	1,000			1
191	Р. Колодій	1	2,000			1
266	В. Варшона	6	11,000	1 АДД		6
	Разом:	9	$ 15,000	1 АДД		
	ОКРУГА ВІЛКС БЕРИ					
99	В. Валіґун	1	$ 5,000			1
169	В. Стефурин	2	4,000			3
	Разом:	3	$ 9,000			
	ОКРУГА ВІННІПЕҐ (Захід Канади)					
421	В. Корчинський	2	$ 2,000			3
	ОКРУГА ЯНҐСТАВН					
230	П. Ліщак	1	$ 500			1
	ОКРУГА СТ. ЛУЇЗ					
373	Ярослава Вільямс	2	$ 2,000			4
	НЕОБ'ЄДНАНІ ВІДДІЛИ					
257	Романа Рудник	1	$ 5,000			1

ВАСИЛЬ ОРІХОВСЬКИЙ,
головний організатор

Відділ УККА Оборну відбув загальні збори

Оборн, Н.Й. (В.М.). — У неділю, 23-го березня, в залі українського дому „Січ", відбулися загальні збори.

Збори відкрив уступаючий голова Михайло Пінчак, привітав присутніх та попросив вибрати президію для переведення зборів.

Президію вибрано одноголосно: В. Майкович — голова, І. Тороус — секретар. Голова президії подякував за довір'я та попросив членів управи до звітування. Протокол з попередніх зборів відчитав Іван Тороус, що його прийнято без змін. Після звітів уступаючої управи, що їх склали: голова — М. Пінча, містоголова — В. Троцюк, секретар — Д. Голяк, скарбник — І. Латанишин, культ. освітній — М. Кіналь, референт преси — Л. Сосновський, збірщики УНФонду — М. Латанишин, Д. Голяк і М. Дрочак, за контрольну комісію звітував Г. Гавришків.

Після широкої дискусії над звітами уділено уступаючій управі абсолюторію та вибрано нову управу на 1980 рік.

До нової управи ввійшли: В. Леканка — голова; М. Пінчак — заступник; М. Кіналь — секретар; І. Латанишин — скарбник; В. Майкович — реф. культурно-освітній; Л. Сосновський — референт зовнішніх зв'язків; М. Латанишин, Г. Гавришків, Д. Голяк — збірщики УНФонду. Контрольна комісія: Г. Гавришків — голова, Я. Коваль і І. Тороус — члени.

В точці „різне" порушено справу перепису населення та відчитано декілька листів з Централі, що саме стосуються перепису.

По зборах члени Відділу ще довго говорили на різні політичні теми, що зараз цікавлять українську громаду у вільному світі.

ТРИБУНА У. Н. СОЮЗУ

ВЗАЄМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: УНС ЗАБЕЗПЕЧУЄ МАЙБУТНЄ МОЛОДІ, МОЛОДЬ ЗАБЕЗПЕЧУЄ МАЙБУТНЄ УНС

У теперішній організаційній кампанії Українського Народного Союзу окрему увагу віддається організації молоді. Забезпечення молоді в УНСоюзі має вітальну вартість, як для самої молоді, так і для УНСоюзу та всієї нашої української громади на північно-американському континенті, для їх взаємного майбутнього. Для підкреслення цієї уваги і важливости, „Свобода" публікує в цій кампанії фотознімки новоприєднаниних молодих членів УНСоюзу, якщо — очевидно — ці фотознімки нам надіслано.

Стефчик Осип і Петрусь Іван Гаврилюки, діти мгра Осипа та Ані Гаврилюк, члени 360-го Відділу УНСоюзу в Боффало, Н. Й. Обдарував їх коледжовими грамотами УНСоюзу їх дідо мгр Іван Гаврилюк, довголітній секретар 360-го Відділу.

Калина та Лев Підвербецькі, нові члени 458-го Відділу УНСоюзу в Гамілтоні, Онтаріо. Вписали Калину та Лева в члени УНСоюзу дідо і баба Василь та Марія Підвербецькі. Батько цих молодих членів УНСоюзу згинув 6 років тому в автомобілевій катастрофі.

Леся Марія Мілян, нова членка 361-го Відділу в Ню Йорку. Вписали її в члени УНСоюзу дідусь Володимир і бабуня Ольга Мілян, довголітні члени 361-го Відділу УНСоюзу.

Джералд Джефрі Мілян, новий член 361-го Відділу УНСоюзу в Ню Йорку. Вписали його в члени УНСоюзу дідусь Володимир і бабуня Ольга Мілян, довголітні члени 361-го Відділу УНСоюзу.

Наталя Р. Косіковська, доня Богдана та Варвари Косіковських, нова членка 341-го Відділу УНСоюзу у Віндзорі, Онт., в Канаді.

Микола Косіковський, син Богдана та Варвари Косіковських, новий член 341-го Відділу УНСоюзу у Віндзорі, Онт., в Канаді.

Уляна Христина Волчак, доня Богдана і Марти Волчак, нова членка 163-го Відділу УНСоюзу у Філядельфії. Свою улюблену внучку Уляну обдарувала союзовою грамотою бабуня Наталка Прохурська.

Адріяна Марія Кіляр, доня Романа і Тані Кіляр, нова чотиримісячна членка УНСоюзу, якою збагатився 457-ий Відділ УНСоюзу Т-во „Культура". Вписала в члени УНСоюзу свою внучку її бабця Галя Кіляр, членка 457-го Відділу.

Тимотей Михайло Пелех, новий член 13-го Відділу УНСоюзу у Вотервліті, Н. Й. Вписали його в члени УНСоюзу дідусь та бабця Михайло та Олена Пелех.

Євген Тимотей Шевчук, син д-ра Юрія і Марти Шевчук, наймолодший член 360-го Пластового Відділу УНСоюзу в Боффало, Н. Й. Євгена обдарував коледжовою грамотою УНСоюзу його дідо мгр Іван Гаврилюк, довголітній секретар 360-го Відділу УНСоюзу.

Михайло Іван Еліяшевський, син Ігоря та Стефанії Еліяшевських, новий член 170-го Відділу УНСоюзу в Джерзі Ситі, Н. Дж. Вписала в члени УНСоюзу Михайла Івана, набуваючи для нього коледжову грамоту, його бабуня Стефанія Мороз.

Д-р Богдан Коваль доповідав у Філії УКУ про Гетьманський Рух

Філядельфія (ФУКУ). — Черговий виклад у новій серії доповідів у Філії УКУ у Філядельфії про українські політичні партії виголосив 11-го березня д-р Богдан Коваль з Ню Йорку на тему: „Ідеологічні та організаційні основи гетьманського руху".

Гетьманство й гетьманський рух, сказав д-р Коваль, — це своєрідний монархізм, вкорінений у ґрунті традиції й консерватизму, який охоплює хліборобів України. В часі визвольних змагань у квітні 1918 року гетьманство перебрало державне управління України на чолі з гетьманом Павлом Скоропадським.

Головний ідеолог гетьманського руху Вячеслав Лапинський спирався головно на релігійних засадах християнської віри, глибоко вкорінених у дусі українського народу. У Липинського головне глибока віра в Бога і моральні вартості. На думку Липинського, невіруючий чоловік не сміє брати участи у політичному житті народу, особливо в українському народі, де релігія і Церква стоять в аванпості історії.

Гаслом гетьманського руху є „Бог, Гетьман і Україна", а морольною зброєю — „віра, плуг і меч". Для сповнення ідеалів гетьманського руху, казав д-р Коваль, треба творити провідну верству, аристократію. „Аристократією" треба вважати тих осіб, які вибиваються на перші місця у кожній клясі, особливо з дарами провідництва у своїй клясі. Держава толі може бути створена такою провідною верствою.

З визначніших творів В. Липинського д-р Коваль зупинився на Листах до братів-хліборобів. В цих листах Липинський з'ясовує українську національну ідею.

Вкінці д-р Б. Коваль зацитував лист Василя Стефаника, який, до речі, уважав себе лівим, до Липинського, в якому Стефаник сказав: „Ви за триста років появилися праві... не вірю у Вашу концепцію, але благословлю Вас, що відтворилисте праву руку української нації. Все ж дотепер ми були без правої руки, а, дякуючи Вам, ми тепер будемо цілістю".

Присутній на залі ред. Є. Зиблікевич, директор Східньо-европейського Дослідного Інституту ім. В.К. Липинського у Філядельфії, коротко з'ясував працю Інституту та поділився з присутніми думками про Липинського. Окремо згадав думку Липинського з недрукованого іще твору „Теорія правління", що, „хто не хоче мати своєї власної влади, той мусить мати чужу, — порожнеча не існує!"

Інші доповіді у серії викладів у Філії УКУ про українські політичні партії на еміґрації виголосять: д-р Микола Чировський — „Організація Українських Націоналістів", 18-го березня; д-р Михайло Воскобійник — „Українська Революційна Демократична Партія", 25-го березня, д-р Олег Федишин — „Український Демократичний Рух", 1-го квітня. Адреса Філії УКУ: 7911 Whitewood Rd., Elkins Park, Philadelphia, Pa. 19117.

Обмірковують скасування достави пошти в суботу

Вашінгтон. — Начальний керівник Поштової служби ЗСА Вілліям Болджер, зізнаючи перед Комісією в справах поштової обслуги і цивільної служби Палати Репрезентантів ЗСА, заявив, що скасування доставки пошти в суботи заощадило б тій установі 558 мільйонів долярів у першому і 883 мільйони долярів у другому році. Але це рівнож означало б звільнення від 15,000 до 20,000 працівників.

Переслухання в Палаті Репрезентантів почались з уваги на те, що президент Джіммі Картер і Конгрес ЗСА запропонували цілий ряд обмежень у фондах на федеральні та стейтові програми в рамках загального пляну збалянсування федерального бюджету на фіскальний 1981 рік і в цей спосіб спинення інфляції.

Про скасування достави пошти в суботи, як одного із засобів для припинення інфляції, згадував також президент Картер, а Бюджетова комісія Палати Репрезентантів рекомендувала знижку в бюджеті Поштової служби на суму 836 мільйонів долярів.

Деякі члени Палати Репрезентантів поставились дуже критично до можливих обмежень достави пошти в суботи, уважаючи, що така достава є конечна, навіть якщо б її збереження було зумовлене підвишкою в оплаті листів першої кляси Болджер заявив, що в наступному році прийдеться підвищити знов оплату за листи першої кляси навіть якщо не буде обмежень в бюджеті Служби. Він підкреслив, що Служба не прихиляється до пропозиції скасування достави пошти в суботи і це тільки одна з можливостей розв'язати проблему постійного дефіциту та поганої обслуги.

Скасування достави пошти в суботи, твердять деякі законодавці, мало б далекойдучі наслідки для населення ЗСА. Як приклад, вони подають доставу газет та інших періодиків, які мусіли б зробити радикальні зміни у своїх системах праці, що також могло б означати обмеження обслуги і поголовні звільнення працівників. А це, у свою чергу, збільшило б безробіття в країні.

Авраменкові сповнилося вісімдесят п'ять років

Корифей українського танцю Василь Авраменко в день свого вісімдесяти п'яти річчя відвідав „Свободу" і УНСоюз та розповів про своє життя-буття ред. Людмилі Волянській.
(Світлив Ігор Длябога)

Ню Джерзі (Л. В-а). — В Америці ми часто чуємо про заслужену особу, що вона стала за життя „інституцією". Так само серед нас є люди, — дуже часто вони уже доживають свого віку, — про яких з повним правом можна сказати, що вони — інституції. До таких людей належить старший віком, але молодий духом —Авраменко про якого ми все менше і менше пам'ятаємо, все менше і менше відчуваємо потребу уділити йому увагу, вислухати його і зрозуміти.

Зрозуміти людину, яка служила рідному народові і його культурі як уміла і як в той час, можливо, і належалося служити: його покоління або творило неповторне співацьке мистецтво, як Кошиць; чи стояло коло образотворчого станка, як багато учасників визвольних змагань, які пізніше стали нашими визначними малярами, як Бутович; чи як колишні вояки Петлюри, які вдалися до виробництва нашого ужиткового народного мистецтва, засновуючи килимарні, вишивкарські майстерні в Польщі тощо, — зберігаючи і розвиваючи культуру народу, як у той час її розуміли.

Тепер вони, якщо ще живуть серед нас, дещо почуваються осамітненими, бо настали великі зміни і в нашому народі, і в його структурі, і в українських пріоритетах.

Василь Авраменко віддав все своє життя українському народному танцеві. Мав за свого довгого життя чимало успіхів, багато взнеслих хвилин, коли його улюблену справу взяли близько до серця українські виходці з рідної землі, які створили тривалі поселення в широкому й далекому від України світі.

В день своїх 85-річних народин корифей українського танцю Василь Авраменко відвідав „Свободу", бо одна і друга „інституції" йдуть поруч на американській землі вже якраз п'ятдесят років. І якраз ця щоденна українська газета в ЗСА популяризувала його працю серед наших поселенців, завдяки їй слава про нашого Авраменка голосно поширилася по українській діяспорі і тому він міг так багато зробити для справи українського народного танечного мистецтва.

Старий корифей зажурений трохи у своє вісімдесятп'яти-річчя, бо — він каже — сучасні покоління не розуміють його так і його „хрестоносних" танечних походів, як би він хотів. Прийшов час українській еміґрації наголосити політику, наголосити інтелект, цікавитися дисидентами, творити наукову працю і „видавати енциклопедії", а кольоритні фистивалі, знову і знову фестивалі, відійшли, здавалося Авраменкові, з кону життєвої сцени.

Василь Авраменко згадав „давні добрі часи" і дуже просив когось із знавців-архіварів поглянути на його величезний і дбайливо зібраний архів. Він каже, що — гарно було б — коли б зорганізувався певний комітет і переглянув його великі „скарби" — всі найможливіші меморабілії з його довголітньої сценічної діяльности.

Народився наш маестро на Київщині в селянській родині. Рано втратив матір — йому було тоді чотири роки. Якось виріс. Працював у молодості урядовцем телеграфу, а тоді взяв кілька танечних лекцій у славного в свій час Верховинця у Києві. З того часу „згубив своє серце", зачарував його ритмікою й кольоритністю народного хореографічного мистецтва.

Потім прийшли наші визвольні змагання. Час відродження країни і всієї краси того часу. Згодом настала чужина і рідний край майорів десь і зникав далеко на сході. Зі собою всі учасники визвольних змагань взяли любов до всього рідного і продовжували плекати її скрізь по широкому світі.

Було не тяжко, поки ще певна частина української землі була відносно вільною: в Галичині, як і багато інших наддніпрянців, втікачів з-під совєтів, знайшов Авраменко свій перший дім. Тут мав танцювальну школу, в якій навчалися — уявіть собі — серед багатьох інших, Степан Бандера і Роман Шухевич. Розповідає про цих незвичайних своїх учнів старий учитель і обличчя його світиться радістю...

В 1929 році виїхав до Америки і тут продовжував успішно організацію шкіл танку і, якщо його слухати, то здається в цих школах танцювало все, що українцем звалось — старе і мале!

По Канаді й ЗСА їздив з славним хором О. Кошиця; багато мали вони виступів на великих сценах по світових містах. Брали участь в програмі Світової виставки в Чікаго 1933 року; в Ню Йорку в році 1934 триста танцюристів виступили на сцені Метрополітальної опери...

В 1936 році Авраменко заснував кіностудію, в якій зроблено українські фільми: „Наталка Полтавка", „Запорожець за Дунаєм", „Маруся" та інші. Їздив він також у турне по багатьох країнах світу.

Тепер Авраменко все ще не на „емеритурі". Все ще старається розвивати певну діяльність, але відгук „зміненого українського світу" вже не той, що перше. Не той і сам маестро, — сказав би Гоголь: погасли очі й сила підупала, але побажаємо старому корифеєві танцю ще багато світлих літ і сил, щоб написав, може, свої спогади для утривалення свого незвичайного і плодотворчого життя для нащадків.

Озон Парк у поклоні Їх Блаженству Патріярхові Йосифові

В житті кожного народу визначну ролю відіграє його Церква. В нашому українському народові вже понад тисячу років наша Церква є тим чинником, що тримає нарід при житті та додає йому сил до дальшої боротьби за своє існування. Боже Провидіння посилає нашій Церкві провідників, які своєю працею, своєю поставою в найважчих її хвилинах, коли здається немає вже жадного виходу, той вихід знаходить. Таким провідником нашої ПУКЦеркви є під сучасну пору Їх Блаженство Патріярх і Кардинал Йосиф Сліпий. Доцінюючи його велетенські заслуги, вірні ПУКЦеркви обходять день уродин Їх Блаженства тут на поселеннях, урочисто, і потайки там, на Рідних Землях, бо там ворог навіть молитись не дасть.

Наша громада Озон Парку, як щороку, святочно зустріла 88-му річницю народження Їх Блаженства Патріярха Йосифа І. Парох о. крилошанин Л. Мудрий відправив благодарственну Службу Божу в наміренні Ювілята, а вірні заносили свої сердечні молитви за Нього. Службу Божу закінчив хор многолітствієм для Ювілята-Патріярха.

Пополудні цього ж дня заходом місцевого Відділу Патріярхального Товариства відбулась Святкова академія, програму відкрив голова Роман Крупка, підкреслюючи великі заслуги Ювілята для УКЦеркви та народу. Вдячні вірні вміють оцінити ролю Ювілята в нашому житті і тому рік-річно в день Його уродин заносять до Всевишнього молитви, щоб Його ще довго зберіг для добра нашої Церкви-Страдниці і для Вселенської Католицької Церкви.

По відкритті новостворений молодечий хор при Церкві Покрови Божої Матері відспівав молитву за Патріярха, що присутні вислухали стоячи, опісля „Владико Отче" — муз. Й. Кишакевича. Цей хор під орудою дириґентки Валі Наливайко, підкріплений старшими чоловічими голосами, співає дуже добре, за що присутні нагородили його гучними оплесками.

Святочну доповідь виголосив проф. д-р Василь Лев, який був співпрацівником Блаженнішого у Львові, є ним і тут, на еміґрації. Доповідач подав короткий життєвий шлях від наймолодших літ до Богословської академії, де на нього звернув увагу Князь нашої Церкви Слуга Божий Митрополит Андрей. Доцінюючи його здібності, Митрополит вислав молодого богослова на дальші богословські студії до Ґрацу і Риму, які Йосиф Сліпий закінчив з відзначенням. Повернувшись до Львова, він став професором богословії у Львівській академії, а згодом її ректором. На цьому пості о. професор Сліпий працював до Другої світової війни і трагедії нашої Церкви і народу.

В тому часі Митрополит Андрей висвячує його в сан Архиєпископа, а Папа Пій XI іменував Архиєпископа Митрополитом. Відтоді він переходить страшні часи долі нашої Церкви — ліквідацію Української Католицької Церкви, арешти всіх єпископів і його самого комуністичною Москвою та заслання, де карався повних 18 років. Але Боже Провидіння було по стороні нашого Владики, бо лише він один зі всіх був спасенний, і за старанням Папи Івана XXIII наш Патріярх під час Другого Ватиканського Собору повернувся до своєї пастви в діяспорі. Наші Владики, зібрані на Другому Ватиканському Соборі. Вибрали його Патріярхом нашої ПУКЦеркви.

Далі доповідав накреслив всегранну діяльність Патріярха для добра нашої Церкви й народу. Він перечислив усі надбання Патріярха, працю для скріплення позиції нашої Церкви. Помимо свого надщербленого каторгою здоров'я, Патріярх відвідує наші поселення в цілому світі, виступає всюди там, де треба боронити права нашої Церкви й народу.

Доповідь проф. Лева була виголошена так приступно, як лише добрий професор уміє виголосити.

Сольо „Діброва зелена" — народну пісню А. Гнатишина, виконала блискуче Валя Наливайко. З деклямацією „Присвята Патріярхові" виступив учень 6-ої кляси місцевої Школи українознавства Б. Мудрик. Баляду Шопена в С-дур відіграла на піяніні Марта Мачай. На закінчення Валя і Катерина Наливайко відспівали дві пісні, а саме: „Черемош" муз. Б. Юркова, та „Зачаровану Десну" муз. І. Шамо. Цей дует мами і дочки дістав найбільше оплесків, бо то співали дві ґенерації, а між присутніми була також пані Ольга Наливайко, тож разом зійшлися три ґенерації. При акомпаньяменті — Христя Карпевич.

Свято закінчено молитвою „Боже великий", яку відспівала ціла заля.

В. З.

Д-р Михайло Снігурович...

(Закінчення зі стор. 1)

вами. Цьогорічна збірка на Український Народний Фонд осягнула рекордову суму $3.090. На СКВУ зібрано $134.00.

Збори уділили одноголосно абсолюторію уступаючій Управі із признанням за проведену роботу та одноголосно вибрали нову Управу в такому складі: д-р Михайло Снігурович — голова; проф. Іван Телюк — заступник голови; д-р Ярослав Туркало — заступник голови: Гнат Андрусишин — секретар; сотник Іван Стратичук — скарбник і референт Народного Фонду. Роман Попель — імпрезовий референт; пані Лідія Фіцалович, пані Орися Марків, Григорій Ґіна, Осип Червак і Анатолій Іванець — члени Управи. Контрольна Комісія: Петро Слюсаренко, Володимир Береза і Василь Гачкевич. Товариський суд: мгр Олег Микетей, мгр Михайло Бойко і Зенон Мандич.

Підготовляють фільм про 40-річну працю УККА

Ню Йорк, Н. Й. (В. Л-ць). — У середу, 26-го березня ц.р., деякі члени Екзекутиви УККА, працівники Канцелярії та запрошені гості, оглянули кадри фільму знятого на протязі багатьох років кінопродуцентом Ярославом Кулиничем, які після перевірки і доповнень увійдуть до великого фільму, що буде переглядом праці Українського Конґресового Комітету Америки на протязі 40-ка років, як також причинком до історії і вартісним джерелом для дослідників, які колись писатимуть про життя і діяльність українського поселення у З'єднаних Стейтах Америки.

Після написання супровідного дикторського тексту, що його підготовляють ред. Леонід Полтава і д-р Володимир Душник, фільм буде озвучений і помножений на кілька копій для користування у громадах.

Фільм, як заявили у розмові мгр Іван Базарко, адміністративний директор УККА, і продуцент Ярослав Кулинич, охоплюватиме важливіші події з праці Централі УККА та великі всеукраїнські маніфестації, перебіг третього СКВУ, Конґреси УККА, виступи відомих діячів, зокрема видатних американських особистостей, та взагалі віддзеркалюватиме працю української спільноти в Америці.

Виконання цього фільму вимагатиме очевидно додаткових коштів, але мґр Іван Базарко висловлює впевненість, що громада їх складе, бо „фільм буде свідоцтвом живучости української громади в ЗСА і її безперервної боротьби за українську Правду у вільному світі".

Вісті із Трентону

В суботу 22-го грудня минулого року відбувся в Українському Народному Домі в Трентоні, Н.Дж., вечір присвячений дисидентові — поетові Ігореві Калинцеві, патронові Школи українознавства при Українському Народному Домі. Цей вечір був для відзначення сорокаріччя життя Ігоря Калинця.

Вечір відкрив і проводив Орест Копаниця, вітаючи учнів школи, учительську громаду і найважнішу гостю — приятельку поета, дисидентку Надію Світличну.

Програма розпочалася оглядом літературної творчости Ігоря Калинця, що його зробила директорка школи д-р Ляриса Залеська-Онишкевич. Під час її доповіді були висвітлені відповідні прозірки. Читали вірші поета учні та абітурієнти школи: Остап Корчмарик, Ніна Гайдучок, Оксана Кушнірчук, Марта Сеник, Лада Онишкевич, Микола Веремієнко та Юрій Мізюк.

З розповіддю про життя поета Ігоря Калинця виступила Дорога Гостя Надія Світлична. У неформальній частині вечора були запити і товариська гутірка, при якій громада мала нагоду познайомитися з Надією Світличною.

Ігор Калинець народився 1939 року в місті Ходорові в Галичині. Як відома і чесна людина і великий український патріот, Калинець рано виступив на захист людських і національних прав України, тому він і своєю творчістю і листами до уряду та преси виступав у обороні переслідуваних. За те в серпні 1972 року він був арештований і в листопаді засуджений на дев'ять років тюрми та три роки заслання в Мордовії. Від травня до червня 1974 року він брав участь у голодівці політичних в'язнів і тепер він все ще перебуває на засланні.

Цей Вечір Калинця був дуже успішною імпрезою нашої школи і гідним подарунком на уродини Поетові.

Юрій Мізюк

Замість квітів на могилу нам дуже Дорогенької ГАНУСІ

бл. п. Анни з Палідворів-Паньків

складаємо 25.00 долярів на цілі Наукового Товариства ім. Шевченка

•

Братові, ВП. д-рові Василеві Палідворові і цілій Родині наші щирі вислови глибокого співчуття.

Тосько і Реня РУЩИЦЬКІ

Українська Кредитова Кооператива „Самопоміч" в Гартфорді, Конн.

ділиться сумною вісткою з усіми Членами та Українською Громадою Гартфорду й околиці, що 24-го березня 1980 р. відійшов у Вічність

сл. п. СТЕПАН ЧАЙКОВСЬКИЙ

довголітній голова і діючий директор кредитівки та визначний член української громади у Гартфорді, Конн.

ПОХОРОН відбувся в середу, 26-го березня 1980 р. із церкви св. Михаїла на українському цвинтарі в Ґленстонбері, Конн.

•

Родині Покійного складаємо глибокі співчуття.

УПРАВА КРЕДИТОВОЇ КООПЕРАТИВИ

РЕҐЕНСБУРЗЬКА ГІМНАЗІЯ

(Закінчення зі ст. 2-ої)

посивіли, розрослися вздовж і вшир, повирощували дітей, дехто придбав уже й внуків, а в серцях — залишилися тими самими...

Для усіх тих, у кого ще жевріють спомини давніх мрій, в кого залишилися назатертими переживання юних літ, для кого шкільна дружба не загубила чару, як і для тих, що в тих неповторних часах трудилися і піклувалися нашими душами, віддаючи нам любов, знання і досвід та захищаючи нас проти всіх, може тоді й не усвідомлюваних нами, небезпек — для всіх них влаштовується на Союзівці в днях 24-го 26-го травня ц.р. у „вікенд" — Дня Пам'яті товариський з'їзд-зустріч професорів, опікунів учнів і всіх „симпатиків" Реґенсбурзької гімназії. Сподіваємося, що всі „реґенсбурзькі" Отці, члени Українського Окружного Комітету, Таборова Управа, вся Старшина Реґенсбурзького Пластового Коша, представники таборових установ і організацій, редактори та всі зацікавлені, яким близько серця лежали доля колишніх „запроторенців" та їхніх дітей, прибудуть на наш З'їзд.

Зголошення можна надсилати на адресу: Olha Kuzyk-Moczula, 95 Curie Ave, Clifton, N. J. 07011, tel: (201) 772-4753.

НЕПОВНА ТИСЯЧА

(Закінчення зі стор. 3)

Отже цей перший український довідник крилатих слів ні не дає повної тисячі українських виразів так, як це обіцяють автори в його заголовку, ні не задовольняє вимог наукової об'єктивности. У цьому, очевидно, не завжди вина авторів, що змушені ходити в режимних шорах. Не виключене, одначе, що й надмірна ортодоксальність українських совєтських науковців не дає їм змоги добитися кращих осягів.

М.О.

Зі сумом повідомляємо громадянство, що дня 29-го березня 1980 року, несподівано, упокоївся в Бозі, у Трентоні, Н. Дж.,

сл. п.

Інж. МИКОЛА ПАВЛОВИЧ ТАРАСЮК

абсольвент Університету в Подебрадах, Чехо-Словаччина, громадський і політичний діяч, секретар Головної Управи Об'єднання Прихильників Державного Центру УНР, прожив 72 роки.

ПОХОРОН у вівторок, 1-го квітня 1980 року, о год. 11-ій ранку на цвинтарі св. Андрія в С. Баунд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

•

Опечаленим Дружині Вірі і Синові Юрієві, складаємо вислови щирого співчуття.

ГОЛОВНА УПРАВА ОБ'ЄДНАННЯ ПРИХИЛЬНИКІВ ДЕРЖАВНОГО ЦЕНТРУ УНР

НАРІД ХОЧЕ...

(Закінчення зі ст 2-ої)

Але в деяких випадках, коле хто іде зустрічатись з певними загроженими владою людьми, не варт також навмисне шукати конфронтації з владою, без втрати своєї гідности, — навмисне не треба наставляти владу проти тих людей, яких відвідуєте.

Генерала запитали тоді, чому на такій і такій телевізійній програмі він, виступаючи, не вжив ніразу слова „Україна", на яке ці наші громадяни чекали, як на манну з неба? Григоренко відповів, що він не пригадує конкретно, що то був за випадок, але, виступаючи часто на різні теми, а не тільки на теми правозахисного руху українського, він слова „Україна" не вставляє завжди й скрізь у розмові, треба того чи не треба: „Там, де того не треба, я його й не говорив".

Питання до Ніни Строкатої: чи молодь в Україні горнеться до правозахисного руху? Відповідаючи, Караванська намагалася звучати оптимістично, але в Україні про ці всі справи немає розголосу. Багато молоді, особливо львівської, шукає Самвидаву, але є й байдужі. Позасудові репресії совєтів проти свідомого українського студенства: звільнення їх з університетів, обговорення з доганою на менших і ширших форумах „переступів" студентських проти „радянської влади", незвичайно високі терміни ув'язнення в разі засуду — сам факт, отже, такої жорстокої розправи з молоддю значить про те, що свідома молодь цікавиться долею рідного народу. Ніна Караванська каже, що все це страшенно там змінне, ось вона вже кілька місяців на волі, і вдома могло за цей час багато чого змінитися. Можливо, що тепер більше молоді охоплено рухом, ніж тоді, коли вона виїздила.

Запит тривожний до Григоренка: які розбіжності поміж УВФ і УГГ? Що зробити, щоб і Гельсінкська Група і Визвольний Фронт ішли разом? Генерал на це питання каже, що різниця в тому, що УГГ не партійна група, не ідеологічна, а УВФ — це партія. Сам Григоренко особисто — ворог всіх партії і уважає за краще, щоб їх і зовсім не було. Щодо порозуміння, то він ніколи на нікого не нападав і ніколи ніхто з правозахисників не встрявав з ВФ у боротьбу. В Гельсінкської Групи так багато праці й багато справ, які їй треба виконати, що нема часу зачіпатися з великими політичними проблемами. Щодо виступів проти нього особисто, то — каже генерал, — не хоче нікого називати брехунами, „бо пообіжаються", але правди про себе в певній пресі не читав ніже одного слова...

Доповнив відповідь Леонід Плющ і пояснив Григоренка, бо дехто це неправильно потрактує: ідеологія — це сукупність слів, текстів, гасел, і за цим може багато критися. Але конкретні осяги — це ось непроминальна Енциклопедія Українознавства — хосенне діло. Ось Пласт — корисне діло. Патріярхат — добра справа, яку треба підтримувати, але бити священиків — це вже не можна, хоч це й чинили „суперхристияни". СКВУ — дуже добра справа.

Нам треба організації науки, стратегії науки, — як казав проф. Шевельов на вечорі в честь проф. Кубійовича. Біжучі недоліки в СКВУ треба виправляти, але сама ідея і принцип корисні. Тому його треба зберегти. Якщо щось добре і корисне людям — це добре. Знову ж у ВФ — цікавляться словами; Гельсінкську Групу більше цікавить практика. І ще ось інша річ, також щодо правдивости деякої преси... Був виступ: три росіяни і Плющ. Після з'ясування позицій кожного, росіянин назвав Плюща українським шовіністом, бо він боронив українську самостійність, кажучи, навіщо українцеві до своєї біди „додавати ще й російську?" Мовляв, ми будемо добрими друзями, але через кордон. Газета (українська) написала, що єдиний Плющ не ставив питань української незалежнсти. Це була явна неправда. Брехня — це зло. Треба говорити і писати правду. Ось лікар Штерн говорив українцям те, що вони хотіли чути, але то була неправда...

На запит, хто і чи уповноважив ген. Григоренка очолити УГГ закордоном, відповідала Надія Світлична, прочитавши Уповноваження вісьмох правозахисників з України до Григоренка і Плюща з проханням репрезентувати УГГ і їх закордоном. Звернення підписали: Олесь Бердник, Віталій Калиниченко, Іван Кандиба, Оксана Мешко, Василь і Петро Січки, Василь Стрільців і Ніна Строката. Всі вони переслідувані, лише одна Ніна Караванська на волі.

Про статус УГГ на Мадриській конференції ген. Григоренко не знає ще, який він буде. Тим часом нав'язані контакти з американськими відповідними суспільними організаціями. Одна має вже своє пресове бюро для Мадриду. Українська Група заініціювала поїздку, до неї приєдналися інші Групи народів СССР: московська, литовська, естонська. З ними є і европейська. Вірменська і грузинська були розгромлені. Тепер намагаються зімкнути знову свої ряди. У Мадрид їдуть для того, щоб дати відчути, що народ хоче твердого відношення до переступного СССР.

Питання про Крим, щоб його не віддати татарам, залишити собі. Генерал, що розпочав свій правозахисний хрестоносний похід проти СССР власне з татарської недолі, говорить, що нам, які самі перебуваємо в неволі, не личить мати імперіяльні й колоніяльні посягання. Не маючи своєї землі, як можемо посягати на чужу?! Мусимо спочатку звільнитися самі, розпорошити СССР. А далі, як наберемося сили, тоді міркуватимемо, що і як. Треба ставити питання реально: діставши Україну у своїх кордонах, дамо татарам можливість поселитися знову в Криму і жити людським життям. Україна вільна їм це право дасть: жити, де вони народилися і де померли їхні батьки і діди.

Питання про збірку фондів на видання „Вісника УГГ" вияснила Світлична: на залі збірка відбулася, а крім того подано адресу для пожертв і датків: Ukrainian Helsinki Group, P.O. Box 770, Cooper Station New York, N.Y. 10003.

Чи в Мадриді буде поставлене питання про вихід України з складу СССР? Питання української незалежности поставить Світовий Конгрес Вільних Українців, бо так уповноважила Україна СКВУ, а не УГГрупу, — відповів генерал. Генерал, як людина-практик, ясно розмежовує компетенції з одного боку Світового Конгресу Вільних Українців, а з другого — завдання і діяльність Української Гельсінкської Групи, вказуючи на те, що це розмежування самозрозуміле. (Більше про домовленість поміж СКВУ і УГГ подано в „Свободі" ч. 73 у комунікаті ІС-СКВУ про недільну, 23-го березня, зустріч Групи з Президією Секретаріяту СКВУ). На тій зустрічі була мова про різниці поміж Українськими Національним Визвольним Рухом і Гельсінкською Групою — обидві в Україні — хоча є люди ті самі в підписах одних і других звернень. Між ними є певне розмежування, бож це інші організації, не зважаючи на те, що членами однієї або другої є ті самі інколи особи. Українська Гельсінкська Група більше займається рятунком конкретних людей.

Тут забрала слово знову д-р Караванська: адже ми християни, ми всі тут християни, як же не рятувати всі загрожені життя? Як же їх занехати, хай і во ім'я „вищих" цілей (тих абстрактних, про які казав Леонід Плющ у своєму виступі). Треба, якщо можливо й неможливо, вирвати з пекла загрожені життя.

На це додає знову свою думку, повну розпачі генерал: якщо б він знав, що його поклін перед Брежнєвим точно врятував би в заміну за поклін хоч би одне людське життя одного з мучеників у страхітливому КҐБ „розбійницького режиму", то він би уклонився б і самому дияволові, чи якому іншому брежнєву... Легко ганятися за „красивим словом", але діло зробити, то вже важча річ. Загальна політична амнестія — ось що важливе, а не накриватися революційними фразами... — Це була відповідь на питання молодого Андрія Прятки більш-менш у дусі резолюції УККА з 15-го грудня м.р.

На „рятунок" генералові став Леонід Плющ, щоб, як завжди, пояснити найтяжчі теоретичні питання прикладами, що для всіх доступні. Плющ каже, що висувати питання національного поневолення України Гельсінкській Групі в Мадриді чи де-інде не так вдається, як напр., СКВУ, якому таке повноваження дала інша група людей з України — Український Національний Визвольний Рух. Одна організація робить одне, а друге інше. І там і там можуть бути ті самі люди, але функції їх там або там інші. Наприклад, хтось може бути науковцем — членом НТШ, і НТШ виконує наукові завдання, якщо ж той сам науковець є ще і членом хору „Думка", то „Думка" вже тільки співає. Але і хор добрий і НТШ добре.

Щодо СССР, чи це російська імперія, така сама, як була за царя Миколи, чи це комуністична, чи то пак партократична, країна державного капіталізму, чи ще як її б назвати? Леонід Плющ каже, що називати можна, як кому подобається, але один є незаперечений факт, на якому всі погоджуються — це антилюдський організм. В СССР поневолені й інші народи. Участь у псевдолюдській владі беруть і представники інших народів: сам Сталін був грузин, але, очевидно, мордуючи людей у совєтах у той час не робив цього... во ім'я Грузії. Він виразно дотримувався у своїх діях принципів російського „великодержавного" шовінізму, бо бачив, що для його несамовитої мети йому найкраще використати росіян. В той час „інтернаціональности" в Москві не вагалися використовувати й інші на[ро]ди, нацьковуючи євреїв проти українців, чи навпаки. Не можна, замружувати очі, звертати все тільки і виключно на російський народ. Було, — тепер вже дуже менше, — в керівних органах СССР багато і євреїв — каже Плющ. Були і українці та інші. Тож, ЩО є в назві? СССР — це нова і страшна форма нового дикунства нищення людей! — Заля гаряче оплескувала виступ нашого визначного інтелектуала, математика і філософа Леоніда Плюща.

Далі говорив генерал знову про росіян, що якщо б навіть так і було, що це якраз вони — і тільки вони — там панують, то й тоді він не антагонізуватиме росіян, бо з такою „махіною", як Совєтський Союз, неможливо битися ще й „без росіян", яким там теж не легко і які можуть і повинні виступити проти автократичної держави СССР за демократичну свою Росію. Він не хоче словесно битися ще й з кожним росіянином, бо, адже є там люди, що бажають свободи і своєму народові, і що треба, щоб тих людей було більше. Він так і каже, що він не „боїться" це казати, що нам вигідніше мати російських демократично настроєних — покищо тільки дисидентів — по своєму боці, а не проти нас... Не треба ставити цього питання на вістря меча, каже генерал Григоренко, уважаючи і свято віррячи в те, що і росіяни бажатимуть звалити ту нелюдську владу, що мчить на „російській тройці" для панування над світом.

Війни Росії з Україною хтось хоче? Він тоді „не вояка", бож це самогубство. Куди ліпше валити СССР разом всім народам „тюрми народів", включно з росіянами. Та Росія, що була за царя, — уважає генерал, — впала, розвалилася в 1917 році, а ось щось нове, страшне й моторошне хоче після свого 62-річного існування поневолити весь світ: бачимо це в Афганістані... і скрізь по світі... І ось цю імперію, яка є, нам треба нищити, а не ту, яку ми собі сами вигадали і яка вже є „мертвими душами".

На питання, чи УГГ буде радитися з іншими українськими угрупуваннями і разом виступати в Мадриді, Григоренко каже, що поради вони дуже цінують, але підпорядковуватися не збираються, бо знають правозахисну справу краще від тих, хто їх хотів би собі підпорядкувати. І тому для загального добра вони виконуватимуть наказ України для них на Мадридській нараді. Громаду вони будуть інформувати про все, що робитимуть, і хочуть відбувати з СКВУ такі зустрічі, як була недільна, частіше. (Це віче, що відбулося в понеділок, на якому порушені всі ці питання, що їх тут друкуємо, теж було заініційовано таки самим ген. Григоренком і УГГ, яку він очолює). Такі зустрічі будуть частіші. УГГ — група демократична. Вони критики не бояться, але ті, що хочуть знищити Групу і її справу — це вже інша і дуже сумна річ.

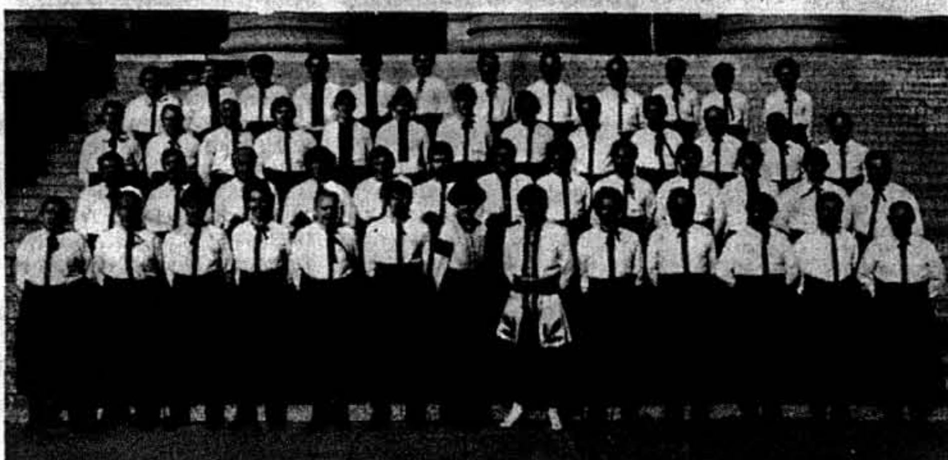
На закінчення про самі Гельсінські угоди генерал каже знову, що з цього договору скористали тільки совєти, бо Гельсінкський договір затвердив за СССР всі неправно захоплені країни Східної й Центральної Европи. Зробив европейський кордон безпечним і уможливив Червоній армії звернути всю її увагу на Азію. Афганістан — це щойно цвіт, а ягідки ще будуть... Друга світова війна, на нещастя для вільного світу, не закінчилася звичайним нормальним договором, як це б слід. Нормальний мировий договір підмінено Гельсінкським. Але в цьому, невигідному для Заходу і України, договорі є той „третій кошик" про людські права, і це єдине, що УГГ може використати для добра України і хоче і мусить це зробити.

На цьому вичерпано більшу кількість подаваних присутніми на залі 24-го березня в Українському Народному Домі в Ню Йорку питань. Решту члени Української Гельсінкської Групи напевно відповідатимуть і на сторінках „Вісника", бюлетеня УГГ, що ось-ось появиться, і в інший спосіб: на наступних зустрічах, чи в пресі. Зустріч закінчено співом „Ще не вмерла Україна.

Виходячи з залі, я чула розмову двох „сватів", як сказав би Ікер, один мав якесь „але" щодо „концепції" Григоренка і те, що той був совєтським генералом, а другий йому казав, що туди, куди допустять Григоренка, не пустять інших з нас, хоча б тільки тому, що він БУВ генералом дуже-дуже великої армії, а ми, ось, не генерали...

Л. В-а

Концертове турне хору „Прометей"

Хор „Прометей" — (посередині) диригент Михайло Длябога і акомпаньяторка Ірина Пелех.

Український чоловічий хор „Прометей" з Філядельфії 14-го травня відлітає на двотижневе концертове турне до Европи. Турне, яке було головним фокусом діяльности хору в останніх двох роках, є свого роду кульмінаційною точкою великої збіркової кампанії плянування 50-членного хору, управи і музичного керівника Михайла Длябоги.

Організаційний комітет, працюючи в тісному порозумінні з українським співаком-бандуристом Володимиром Луцевим з Лондону, Англія, заплянував дев'ять самостійних концертів у містах Західньої Европи, а саме: Манчестер, Брадфорд і Лондон, Англія; Рен, Лорієнт і Париж, Франція; Утрехт — Голляндія; Мюнхен — Західня Німеччина.

Маестро Луців, який успішно організував концертові поїздки хорових ансамблів „Гомону" з Англії та Візантійського хору з Голляндії— на нашому і европейському континентах, відбув нещодавно зустріч з організаційним комітетом хору „Прометей" у Філядельфії, де заявив, що всі адміністративні справи турне вже полагоджені: концертові залі, готелі замовлені, а реклямова кампанія в усіх містах вже в повному ході.

У Філядельфії праця хору набрала великої інтенсивности. Хор побільшив кількість тижневих проб, завершується праця над новим і цікавим репертуаром. Незалежно від того, наполегливість та ентузіязм диригента Длябоги у великій мірі зумовили успіх хору. Праця в осібних сесіях з наймолодшими співаками, де крім репертуару обов'язкове сольфеджо, ведеться систематично. Усі нетерпляче очікують виїзду на турне. Вже 4-го травня ц.р. у авдиторії Мелровз Академі „Прометей" репрезентуватиме „Бон'Вояж" концерт, у якому також виступить із концертовим репертуаром піяністка Ірина Пелех.

В Европі хор сподівається підтримки українських любителів хорового співу в головних поселеннях нашої еміграції. Важливо також підкреслити, що чотири концерти відбудуться в містах, в яких нема українських громад. Виступи відбудуться виключно для французької публіки в містах: Рен, Мент, Льорієнт, і для голляндців в Утрехті. Спонзор хору „Прометей" у тих містах — французька Академія Океанічної Біології і Візантійський хор з Утрехту, Голляндія, під дириґентурою д-ра Мирослава Антоновича.

Таке турне годі оплатити виключно з концертових прибутків. Беручи це під увагу, „Прометей" уже другий рік веде енергійну збійкову кампанію, в якій забави, вечірки, пікніки, виграші й коляда були майже на порядку дня. Все те, а також часті виступи на східньому побережжі в ЗСА примушували всіх членів хору до безперебійної праці.

Вже лишився короткий час до відлету в Европу, тому йде тепер посилена збіркова кампанія, зосереджена на продажі оголошень і побажань для брошури концертової програми, що буде друкована чотирма мовами. Напливають грошові датки від українських організацій, церков, підприємств, громадських діячів і приватних осіб.

Збірковий комітет сподіється успішно завершити заплянувану збірку, закликаючи одночасно українське громадянство до фінансової підтримки. Осіб, які бажали б піддержати европейське турне хору „Прометей", просимо надсилати грошові датки на адресу: „Prometheus" c/o Mykola Kasian 1001 Melrose Ave. Melrose Park, Penna. 19126.

Н.Н.

В Парижі помер св. п. Симон В. Созонтів, політичний і громадський діяч

Париж, Франція. — В Парижі помер і 22 березня був похоронений колишній Голова Виконного Органу Української Національної Ради (1954-1955) довголітній громадський і політичний діяч у Франції, Симон В. Созонтів. Покійний був діяльним членом різних товариств на терені Франції, куди він прибув після закінчення Української Господарської Академії в Подєбрадах 1927 р. Нар. 1898 р., брав участь у Визвольних змаганнях, як сотник Армії УНР, з якою ділив всю долю і недолю. Після виходу на еміграцію і закінчення студій спочатку працював як інженер у французьких підприємствах, а відтак заложив власне, у якому добився чималих успіхів. В колах еміграції УНР він завжди належав до найбільш діяльних і жертвенних одиниць, а в українській громаді до тих, що з особливою наполегливістю виступають в обороні загально-громадських інтересів.

Вибух другий кратер вулкану Моунт ст. Геленс

Портланд, Оре. — Другий вибух вулкану Моунт сейнт Геленс у південнозахідній частині стейту Вашінгтон витворив другий кратер шириною біля 150 футів на віддалі біля 30 футів від першого, який витворився у наслідок вибуху ще в четвер, 27-го березня.

Хоча вулкан Моунт ст. Геленс не загрожує безпосередньо населенню, попіл з нього засипав простір радіюсом біля 150 миль, а сірчане болото, що спливає вниз по ньому легко розводнюється у гірських річках. Крім того, ці частини стейту Вашінгтон дуже рідко заселені і місцевим властям вдалось евакувати біля 400 родин негайно після першого вибуху. Одинока небезпека під цю пору — це можливе перевантаження болотом водного резервуару із 300-футовою тамою.

Вулкан Моунт ст. Геленс вибух вперше за останні 123 роки. Вогонь і попіл з другого кратеру досяг височини біля 15,000 футів, а сам вибух спричинив землетрус в околицях цієї 9,700-футової гори величиною 4,0 на скалі Ріхтера. Після того як попіл і хмари дещо осіли, геологам вдалось пролетіти літаком над кратерами і поробити ряд знімок, які виказують глибину біля 90 футів. З обидвох кратерів вибухає періодично синє полум'я.

† ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ЕВГЕНІЯ ЧОРНІЙ, членка УНС Відд. 221 св. Стефана в Чікаґо, померла 18-го лютого 1980 р. на 78-му році життя. Нар. 1901 р. в Гаї Дітковецькі, пов. Броди; членкою УНС стала у 1949 р. Залишила у смутку сина Юліяна, дочку Стефанію, сестру Марію 4 внуків. Похорон відбувся 21 лютого 1980 р. на цвинтарі св. Миколая в Чікаґо.

Вічна Їй Пам'ять!
К. Карачевський, секр.

ЯРОСЛАВ ЮЩИШИН, член УНС Відд. 153 ім. Л. Мишуги у Філядельфії, помер 4 січня 1980 р. на 49 р. життя. Нар. 1931 р. в Україні; членом УНС став у 1963 р. Залишив у смутку маму Юстину, синів Ярослава і Стефана, доньку Марію, сестри Міру й Ірену з родиною і ближчу та дальшу родину в Америці і в Україні. Похорон відбувся 8-го січня 1980 р. на цвинтарі св. Марії на Факс Чейс у Філядельфії.

Вічна Йому Пам'ять!
Управа

ВАСИЛЬ КОБРИН, член УНС Відд. 441 ім. Тараса Шевченка в Тандер Бей, Онтаріо, Канада, помер 26 січня 1980 р. на 82-му році життя. Нар. 1898 р. в селі Любеля, Зах. Україна; членом УНС став у 1942 р. Залишив у смутку брата і сестру в Україні. Похорон відбувся 29 січня 1980 р. на цвинтарі Моунтан вю в Тандер Бей, Онтаріо, Канада.

Вічна Йому Пам'ять!
Д. Заневич, секр.

ЮЛІЯ ПЕТРЕНКА, членка УНС Відд. 155 Т-ва Зап. Січ в Перт Амбой, померла 1 лютого 1980 р. на 86-му р. життя. Нар. 1893 р. в Україні; членкою УНС стала у 1938 р. Залишила у смутку дітей. Похорон відбувся на укр. цвинтарі у Вудбрідж Тавншіп (Говплавн), Н. Дж.

Вічна Їй Пам'ять!
Михайло Фединишин, секр.

Д-Р РОМАН ҐАВАНСЬКИЙ, член УНС Відд. 379 св. Юрія в Чікаґо, Ілл., помер 3 лютого 1980 р. на 87-му р. життя. Нар. 1893 р. в Олеша, Станиславів, Україна; членом УНС став у 1950 р. Залишив у смутку брата Иосифа. Похорон відбувся 6 лютого 1980 р. на цвинтарі св. Миколая в Чікаґо, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
Михайло Семків, секр.

ВАРВАРА М. СКОРАТКО, членка УНС Відд. 358 Т-ва Згода в Клівленд, Огайо, померла 4 лютого 1980 р. на 82-му р. життя. Нар. 1897 р. в Західній Україні; членкою УНС стала у 1926 р. Залишила у смутку доньки: Ольгу і Зеновію. Похорон відбувся 7 лютого 1980 р. на цвинтарі свв. Петра і Павла в Парма, Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!
Мирослава Футей, секр.

МАРІЯ ПОЗНАХІВСЬКА, членка УНС Відд. 42 ім. Тараса Шевченка в Пассейк, Н. Дж., померла 1 лютого на 84-му р. життя. Нар. 1896 р. Членкою УНС стала у 1961 р. Залишила у смутку трьох синів з родинами: Володимира, Ярослава і Ореста. Похорон відбувся 5 лютого на цвинтарі Парк Лавн в Торонто, Канада.

Вічна Їй Пам'ять!
Петро Головачук, секр.

ЛЕОНІД САВЧИНСЬКИЙ, член УНС Відд. 437 Т-ва Самопоміч в Рочестері, помер 6 лютого 1980 р. на 87-му р. життя. Нар. 1892 р. в Україні; членом УНС став у 1952 р. Залишив товаришів і Союзову Родину. Похорон відбувся 9 лютого 1980 р. на цвинтарі Мт. Говп в Рочестері, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

ІВАН ХРІН, член УНС та секретар Відд. 341 ім. Ю. Головінського у Віндзор, Онт., помер 15 жовтня 1979 р. на 80-му р. життя. Похорон відбувся 18 жовтня 1979 р. на цвинтарі св. Альфонса у Віндзор, Онт.

Вічна Йому Пам'ять!
Петро Мудрий, секр.

ІВАН СУЛИМА, член УНС Відд. 367 Т-ва Запорозька Січ в Рочестер, Н. Й., помер 29 лютого на 87-му р. життя. Нар. 1893 р. в Калуші, Зах. Україна; членом УНС став у 1936 р. Залишив у смутку дочки Петрісю і Марту та внучку. Похорон відбувся 3 березня на цвинтарі Голі Сепалчер, Рочестер, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Василь Попович, секр.